

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

НАРЪЧНИК

за гражданско участие в политиките по управление на отпадъците

2020 г.

---

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.009-0167-C01 "Повишаване на гражданското участие в местните политики по управление на отпадъците", съ-финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.009 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

СЪДЪРЖАНИЕ

УВОД	3
ОБЩА РАМКА	6
АНАЛИЗ НА СЪЩЕСТВУВАЩИТЕ ДОБРИ ПРАКТИКИ, СВЪРЗАНИ С ГРАЖДАНСКОТО УЧАСТИЕ В ПОЛИТИКИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	10
ПРЕПОРЪКИ ЗА ПОВИШАВАНЕ НА ГРАЖДАНСКОТО УЧАСТИЕ В ПОЛИТИКИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	88
РЕЗУЛТАТИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ ПРОВЕДЕНОТО ГРАЖДАНСКО НАБЛЮДЕНИЕ В ОБЩИНА ВИДИН	97
РЕЗУЛТАТИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ ФОРМУЛЯРИТЕ ЗА ОБРАТНА ВРЪЗКА И ОЦЕНКА	103
ПРЕПОРЪКИ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА СРЕДАТА ЗА ГРАЖДАНСКО УЧАСТИЕ	107
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	119

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

УВОД

Настоящият Наръчник за гражданско участие в политиките по управление на отпадъците е изготвен в рамките на Договор № BG05SFOP001-2.009-0167-C01/П2 от 02.04.2019 г. за “Предоставяне на консултантски услуги за разработване на методика, образци и формуляри, препоръки и наръчник” в изпълнение на проект BG05SFOP001-2.009-0167-C01 "Повишаване на гражданското участие в местните политики по управление на отпадъците", финансиран по Оперативна програма „Добро управление, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд и бюджета на Република България.

Проектът има за цел да се повиши гражданското участие в процесите на формиране, изпълнение и мониторинг на политиките по управление на отпадъците в региона на Община Видин. С реализирането на проекта се допринася за повишаване на взаимодействието между администрацията и гражданите и се увеличава активността на гражданското общество и социално-икономическите партньори. В рамките на проекта са проведени редица дейности, имащи за цел да се повиши гражданското участие в местните екологични политики, от една страна, а от друга, да се повиши доверието към работата на местната администрация.

---

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.009-0167-C01 "Повишаване на гражданското участие в местните политики по управление на отпадъците", съ-финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.009 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Участието на гражданите е в основата на идеята за демокрация. Пряката демокрация, основана на правото да се участва в избори и да се стартират граждански инициативи и искания за референдуми, е дългогодишна традиция в страните с утвърдена демокрация. Затова активното гражданско участие в обществения живот е мерило за състоянието и качеството на демократичните процеси в страната. Включването на гражданите във формирането, прилагането и наблюдението на публичните политики е от съществено значение за икономическото и социално развитие и благоденствието на едно общество. Затова е необходимо да се повиши интереса на гражданите към различните форми на гражданско участие. Това може да се постигне чрез ясни и прозрачни процедури, които да гарантират достъпа на гражданите до институциите, от една страна, а от друга, чрез легитимно гражданско представителство в различни консултативни и контролни структури. От ключово значение е гражданското участие на всички нива на вземане на решения и изработване на публични политики, което е гарант за прозрачно и отговорно управление.

За целите на настоящия наръчник бяха прегледани и анализирани резултатите и разработените в рамките на проект

---

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.009-0167-C01 "Повишаване на гражданското участие в местните политики по управление на отпадъците", съ-финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.009 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

BG05SFOP001-2.009-0167-C01 "Повишаване на гражданското участие в местните политики по управление на отпадъците" документи от изпълнените дейности. В резултат на извършения детайлен мониторинг бе изготвена настоящата публикация, съдържаща добри практики, насоки, препоръки и конкретни мерки за повишаване на гражданската активност по отношение на формирането, прилагането и наблюдението на политиките по управление на отпадъците.

---

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.009-0167-C01 "Повишаване на гражданското участие в местните политики по управление на отпадъците", съфинансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.009 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

ОБЩА РАМКА

Правото на гражданите да участват във формирането на политиките по управление на отпадъците е заложено в националното и европейско законодателство, прилагано в България:

- Конституция на Република България;
- Закон за нормативните актове;
- Административно-процесуален кодекс;
- Закон за местното самоуправление и местната администрация;
- Закон за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление;
- Закон за общинските бюджети;
- Закон за местните данъци и такси;
- Закон за достъп до обществена информация;
- Закон за омбудсмана;
- Закон за опазване на околната среда;
- Закон за управление на отпадъците;
- Национален план за управление на отпадъците;
- Европейска харта на основните права на Европейския съюз;
- Европейска харта за местно самоуправление.

Гражданите имат възможност да заявяват своето становище,

да възразяват на предложени от администрацията решения, да дават препоръки и мнения, да участват в обществени обсъждания и консултации.

Възможността за участие във взимането на решения е предоставена от *Закона за нормативите актове*. Всички проекти на закони и подзаконови нормативни актове заедно с оценката на въздействието и мотивите към тях следва да бъдат публикувани за обществено обсъждане поне 30 дни предварително на уеб страницата на съответната институция, както и в Портала за обществени консултации www.strategy.bg. В рамките на предоставения срок обществеността има възможност да отправя препоръки, да изрази становището си. Ако гражданските предложения са достатъчно обосновани, институциите имат задължението да ги отразят в проекта на акта.

На местно ниво в *Закона за местното самоуправление и местната администрация* е предвидена възможността гражданите да участват в процеса на взимане на решения като могат да се изказват, да отправят питания, да дават предложения и становища в съответните комисии на общинския съвет по въпроси от обществен интерес - при обсъждането и приемането на нормативни актове (правилници, наредби и др.) или други стратегически и политически документи. Гражданите имат право да получа-

ват отговори по ред, начин и в срок, определени в правилника за организацията и дейността на общинския съвет.

Една от основните предпоставки за гражданско участие е достъпът до обществена информация, който е основно конституционно право на гражданите. Българската Конституция регламентира общото право на гражданите да търсят, получават и разпространяват информация. *Законът за достъп до обществена информация* регламентира конкретните правила и процедури за предоставяне на информация от обществена значимост.

Защитата на правата и законните интереси на гражданите може да се осъществява и чрез института на обществения посредник. Местният омбудсман се избира с мнозинство 2/3 от общия брой на общинските съветници и съдейства за спазване правата и законните интереси на гражданите пред органите на местното самоуправление и местната администрация. Националният омбудсман се избира от Народното събрание в условията на публичност и прозрачност за срок от 5 години и може да бъде преизбиран на същата длъжност само за още един мандат.

Законът за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление урежда условията, организацията и реда за пряко участие на гражданите на Република България при осъществяване на държавната и местната власт.

Законът дава възможност за следното пряко участие на гражданите:

- Организиране и провеждане на референдум – на национално или местно ниво;
- Гражданска инициатива – на национално или местно ниво;
- Европейска гражданска инициатива – на европейско ниво;
- Общо събрание на населението – на местно ниво.

Референдумът може да се произвежда на национално и местно ниво. *Национален референдум* се провежда на територията на Република България за пряко решаване от гражданите на въпроси с национално значение от компетентността на Народното събрание. *Местен референдум* се произвежда в община, район или кметство за пряко решаване на въпроси от местно значение, които законът е предоставил в компетентност на органите на местно самоуправление или органите на района или кметството.

Гражданска инициатива - посредством *националната гражданска инициатива* гражданите могат да отправят предложения до Народното събрание или до органите на централната изпълнителна власт за решаване на въпроси от национално значение. Инициативен комитет организира подписка на територията на цялата страна. Посредством *местната гражданска инициатива* гражданите могат да отправят предложения до общинския съ-

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

вет, кмета на общината, на района или на кметството, както и до областни или регионални органи на изпълнителната власт за решаване на въпроси от местно значение. Инициативен комитет организира подписка на територията на съответната община, район, кметство или населено място.

Европейската гражданска инициатива се реализира чрез подписка на европейско ниво при спазване на изискванията на Регламент 211/2011 на Европейския парламент и на Съвета на Европа от 16.02.2011 г. относно гражданската инициатива.

Общото събрание на населението се провежда за решаване на въпроси от местно значение, за чието решаване е компетентен кмета или общинския съвет.

АНАЛИЗ НА СЪЩЕСТВУВАЩИТЕ ДОБРИ ПРАКТИКИ, СВЪРЗАНИ С ГРАЖДАНСКОТО УЧАСТИЕ В ПОЛИТИКИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Настоящият раздел представя преглед и анализ на добри практики, свързани с гражданското участие във формулирането, реализирането и мониторинга на политики по управление на

---

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.009-0167-C01 "Повишаване на гражданското участие в местните политики по управление на отпадъците", съ-финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.009 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

отпадъците. Разгледани и анализирани са практики, които биха могли да се приложат на местно ниво, но част от тях, при установена необходимост и целесъобразност, могат да се реализират съвместно с няколко общини.

Управлението на отпадъците е важна част от общата политика по опазване на околната среда. През последните години мерки и инициативи, свързани с управлението на отпадъците все по-често се разглеждат и като елемент и важна предпоставка за преминаване към кръгова икономика. Европейският съюз, националните държави и местните власти инвестират все повече средства и ресурси за управление и намаляване обема на отпадъците както от домакинствата, така и от производствената дейност. Управлението на отпадъците е във фокуса на Европейските институции, които през последните години приемат законодателни актове¹ и незаконодателни инициативи, насочени към намаляване количествата произвеждани и изхвърляни отпадъци. Финансират се инициативи за разработка на иновативни модели за управление и/или редуциране на отпадъците; с управлението на последните вече са ангажирани всички административни нива; управлението на отпадъците е също част от фирмената култура

1 Например Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 година относно отпадъците и за отмяна на определени директиви, ОВ L 312, 22.11.2008г., стр. 3—30.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

на почти всички по-големи корпорации. Въпреки това, за националните правителства и за местните власти продължава да бъде предизвикателство ангажирането и въвличането на гражданите в дейностите, свързани с управление на отпадъците.

По-долу са представени общо осем добри практики: седем - от други градове в Европа и една - на община в България. Практиките, са анализирани от гледна точка на това доколко отговарят на нуждите и целите на местно ниво и доколко могат да бъдат приложени на практика.

---

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.009-0167-C01 "Повишаване на гражданското участие в местните политики по управление на отпадъците", съ-финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.009 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

ПРАКТИКА №1.	ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПЪТЕКИ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И УСЛУГИ ЗА ПОВТОРНАТА ИМ УПОТРЕБА (EDUCATIONAL PATHS ON WASTE RECYCLING AND REUSE SERVICES)
ГОДИНА НА ВЪВЕЖДАНЕ	От 2015 г.
ДЪРЖАВА/ОБЩИНА	Италия, Рим
ИНСТИТУЦИЯ / АДМИНИСТРАЦИЯ, ОТГОВОРНА ЗА ПРИЛАГАНЕТО НА ПРАКТИКАТА	Столична община Рим (Metropolitan City of Rome) Отдел IV - Опазване и подобряване на околната среда (Dipartimento IV – Tutela e valorizzazione ambientale) уеб адрес: https://www.cittametropolitanaroma.it/homepage/la-citta-metropolitana/struttura-organizzativa/dipartimenti/dipartimento-iv-tutela-e-valorizzazione-ambientale/

ПРАКТИКА №1.	ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПЪТЕКИ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И УСЛУГИ ЗА ПОВТОРНАТА ИМ УПОТРЕБА (EDUCATIONAL PATHS ON WASTE RECYCLING AND REUSE SERVICES)
	Адрес: Viale Giorgio Ribotta 41-43, 00144 Roma Тел.: +39 (06) 6766 3369 – 3113 Факс: +39 (06) 67667754 Имейл: ambiente@pec. cittametropolitanaroma.gov.it Имейл: dipartimentoIV@cittametropolitanaroma.gov.it
ЙЕРАРХИЯ В УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ	Превенция, подготовка за повторна употреба и рециклиране
ВИД НА ИНСТРУМЕНТА	Образователен, повишаване на осведомеността
ВИД ОТПАДЪЦИ	Битови отпадъци

ПРАКТИКА №1.	ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПЪТЕКИ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И УСЛУГИ ЗА ПОВТОРНАТА ИМ УПОТРЕБА (EDUCATIONAL PATHS ON WASTE RECYCLING AND REUSE SERVICES)
КРАТКО ОПИСАНИЕ НА ПРАКТИКАТА	<p>Целта на практиката е повишаване осведомеността и изграждане на навици за намаляване, повторна употреба и рециклиране на материали с цел постигане на целта за „нулеви отпадъци“. Практиката е насочена към ученици в гимназиите в Рим с цел да им повлияе по един по-зрял начин да променят отношението си към опазването на околната среда.</p> <p>Друга цел на инициативата е повишаване знанието за това как работи системата за събиране и управление на отпадъците в града. Кампаниите за повишаване осведомеността за опазване на околната среда са поднесени по общообразователен начин, позволяващ създаването на нови потребителски навици и начин на живот.</p> <p>В края на 2015 г. Община Рим обявява об-</p>

ПРАКТИКА №1.	ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПЪТЕКИ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И УСЛУГИ ЗА ПОВТОРНАТА ИМ УПОТРЕБА (EDUCATIONAL PATHS ON WASTE RECYCLING AND REUSE SERVICES)
	<p>щественна поръчка за провеждане на „Образователни курсове в средните училища за повторна употреба на отпадъците, за тяхното рециклиране и намаляване“. Целта на процедурата е да се изберат 5 предложения за образователни курсове, разясняващи събирането на отпадъците, рециклирането и повторната им употреба и за тяхната стойност като ресурс, във всички училища на територията на общината. Предложенията следва да ангажират ученици, учители, семейства и местните общности и да бъдат предпоставка за културна промяна в потребителските навици и начин на живот.</p> <p><i>Формални цели на инициативата:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - насърчаване на организация в местните общности, ориентирана към намаляване

ПРАКТИКА №1.	ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПЪТЕКИ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И УСЛУГИ ЗА ПОВТОРНАТА ИМ УПОТРЕБА (EDUCATIONAL PATHS ON WASTE RECYCLING AND REUSE SERVICES)
	<p>на отпадъците, тяхната повторна употреба и рециклиране; значително възстановяване на материали; постигане целта за „нулеви отпадъци“;</p> <ul style="list-style-type: none"> - насърчаване на поведение, позволяващо по-добро количествено и качествено събиране на отпадъци, като например събиране на отпадъци от „врата на врата“; - по-добри знания за функционирането на системата за разделно събиране на отпадъци, за съоръженията, използвани за събиране и управление на отпадъците, като предпоставка за намаляване на конфликтите в местните общности, свързани с отпадъците, и подчертаване на потенциала и възможностите в този сектор; <p><i>Ноу-хау:</i> опит в обучението по околна среда и в прилагането на иновативни методи-</p>

ПРАКТИКА №1.	ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПЪТЕКИ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И УСЛУГИ ЗА ПОВТОРНАТА ИМ УПОТРЕБА (EDUCATIONAL PATHS ON WASTE RECYCLING AND REUSE SERVICES)
	<p>логически подходи, като тези надграждащи знание чрез:</p> <ul style="list-style-type: none"> - участие с емоционален опит, който потенциално може да доведе до промяна в собствената личност и по този начин да допринесе за образователния процес; - работна атмосфера, предразполагаща към сътрудничество, в която надграждането на знанието се насърчава чрез споделяне и интеграция; - проектът ангажира всички заинтересовани страни в образователната система, включително учители, ученици и семейства. <p><i>Финансиране:</i> Общият размер на средствата за прилагане на практиката възлиза на 48 607.15 евро. Планирано е петте избрани изпълнители да достигнат до около</p>

ПРАКТИКА №1.	ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПЪТЕКИ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И УСЛУГИ ЗА ПОВТОРНАТА ИМ УПОТРЕБА (EDUCATIONAL PATHS ON WASTE RECYCLING AND REUSE SERVICES)
	<p>3500 ученици, т.е. разходът за един ученик е 14 евро.</p> <p><i>Материални ресурси:</i> отпадъчни материали, използвани в работни занимания за създаване на нови продукти; уеб базирана платформа за споделяне на практически опит от работните занимания с обществеността.</p> <p><i>Човешки ресурси:</i> 10 човека за всеки проект, заети на пълно работно време за прилагане на практиката.</p> <p><i>Период на реализиране:</i> варира от 3 до 18 месеца, в зависимост от проекта.</p> <p>В <i>краткосрочен план</i> се регистрират незначителни резултати. Очакваните резултати са с по-дълъг времеви хоризонт:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Повишена осъзнатост за ежедневните действия в училищата и в къщи, имащи

ПРАКТИКА №1.	ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПЪТЕКИ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И УСЛУГИ ЗА ПОВТОРНАТА ИМ УПОТРЕБА (EDUCATIONAL PATHS ON WASTE RECYCLING AND REUSE SERVICES)
	негативни ефекти върху околната среда, както и за тези, които оказват положително въздействие върху градската екосистема; - Разпространение и комуникиране на отговорно потребление и устойчиви практики, които могат да се прилагат в училище и в къщи.
ДРУГА ИНФОРМАЦИЯ	<i>Ключови предизвикателства</i> Ангажирането на училищата от различни територии е най-критичният аспект от организацията на образователните дейности. Поради тази причина общината привлече мрежа от образователни експерти, като им делегира идентифицирането на целевите училища и събирането на участниците.
ФАКТОРИ, ПРЕДПОСТАВКА ЗА УСПЕХ НА ПРАКТИКАТА	Методологическият подход, използван за изграждането на знание може да бъде разглеждан като ключов фактор за ефективното привличане на учениците, както и за

ПРАКТИКА №1.	ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПЪТЕКИ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И УСЛУГИ ЗА ПОВТОРНАТА ИМ УПОТРЕБА (EDUCATIONAL PATHS ON WASTE RECYCLING AND REUSE SERVICES)
	цялостния положителен резултат от практиката. Най-важният момент в нея е събирането на различни заинтересовани страни (местна администрация, фирми за събиране на отпадъци и училища) с една и съща цел: повишаване чувствителността на учениците в средните училища за намаляване на потреблението и за превенция генерирането на отпадъци. За осигуряване на успеха на практиката е важно тези заинтересовани страни да продължават да работят в тясно сътрудничество. В дългосрочен план такива кампании предлагат жизнеспособни мерки за преодоляване на предизвикателството за устойчиво развитие.
УЧАСТИЕ НА СГО В ПОЛИТИКИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	Гражданското участие в реализирането на описаната по-горе практика е в две направления. От една страна, участие в осъществяване на информационни и образо-

ПРАКТИКА №1.	ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПЪТЕКИ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И УСЛУГИ ЗА ПОВТОРНАТА ИМ УПОТРЕБА (EDUCATIONAL PATHS ON WASTE RECYCLING AND REUSE SERVICES)
	вателни кампании сред деца и ученици в областта на управлението на отпадъците. От друга страна, описаната практика е насочена към различни целеви групи граждани (заинтересовани страни) – ученици, учители, семейства и местни общности.

ПРАКТИКА № 2.	НЕКА ВЗЕМЕМ МЕБЕЛИТЕ В ГРАДА! (LET'S PICK UP THE FURNITURE IN THE CITY!)
ГОДИНА НА ВЪВЕЖДАНЕ	От 2017 г.
ДЪРЖАВА/ОБЩИНА	Испания, Сабадел ²

² Сабадел (*Sabadell*) е петият най-голям град в Каталуня, Испания и е с население от 212 000 жители.

ПРАКТИКА № 2.	НЕКА ВЗЕМЕМ МЕБЕЛИТЕ В ГРАДА! (LET'S PICK UP THE FURNITURE IN THE CITY!)
ИНСТИТУЦИЯ / АДМИНИСТРАЦИЯ, ОТГОВОРНА ЗА ПРИЛАГАНЕТО НА ПРАКТИКАТА	Община Сабадел (Ajuntament de Sabadell) Служба за събиране и третиране на отпадъци и почистване на пътища (Servei de Recollida i Tractament de Residus i Neteja Viària) уеб адрес: http://www.sabadell.cat/ca/residus ; http://www.sabadell.cat/en/fitxa-repertori/103512-repertori-5909 Адрес: с. Ferrer de Blanes, 25; 08203 Sabadell, Spain Тел.: +34 93 745 33 28 Имейл: apuiggros@ajsabadell.cat Имейл: riglesias@ajsabadell.cat
ЙЕРАРХИЯ В УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ	Превенция: замяна и редуциране на отпадъците
ВИД НА ИНСТРУМЕНТА	Образователен, информативен, повишаване на осведомеността, регулаторен
ВИД ОТПАДЪЦИ	Битови отпадъци; отпадъци от електрическо и електронно оборудване

ПРАКТИКА № 2.	НЕКА ВЗЕМЕМ МЕБЕЛИТЕ В ГРАДА! (LET'S PICK UP THE FURNITURE IN THE CITY!)
КРАТКО ОПИСАНИЕ НА ПРАКТИКАТА	<p>Сабадел е с 207 000 жители, което прави събирането на отпадъците една от най-важните услуги за града. Сортирането се извършва чрез пет фракционни системи, които разграничават контейнерите на такива с органичен отпадък, с хартия, със стъкло, общ отпадък (кутии, пластмасови бутилки, картони и пр.) и боклук. Всичкият този домакински отпадък се събира в улични кофи. Въпреки това градът изпитва сериозен проблем с онези отпадъци, които не са подходящи за изхвърляне в някои от тези контейнери или поради размера им, или заради материала, от който са изработени. В резултат някои предмети и малки електроуреди се изоставят на улицата и след това се събират от фирмите за чистота. В края на 2017 г. отделът за управление на отпадъците решава да започне малка информационна кампания с цел намаляване на предметите и малките електроуреди, оставяни на улицата.</p>

ПРАКТИКА № 2.	НЕКА ВЗЕМЕМ МЕБЕЛИТЕ В ГРАДА! (LET'S PICK UP THE FURNITURE IN THE CITY!)
	<p><i>Формални цели на инициативата:</i> Кампанията се осъществява чрез стикери, които се поставят върху кофите за боклук. Всеки стикер съдържа информация за това какво следва да се направи с ненужния предмет, мебел или малък електроуред, когато не може да се изхвърли в кофата за смет.</p> <p>В този смисъл, отделът за управление на отпадъците осигури безплатна услуга за премахване на всички излезли от употреба домакински предмети от домовете на гражданите. Това допринесе и за намаляване на тяхната такса за битови отпадъци.</p> <p><i>Ноу-хау:</i> Кампанията адресира проблема с управлението на обемисти отпадъци (електроуреди, мебели и пр.). Целта е да се съберат и рециклират с помощта на гражданите.</p> <p><i>Финансиране:</i> Разходите за кампанията възлизат на 10 678 евро, които включват изготвяне на стикерите и поставянето им върху около 1400 точки за събиране на ненужните предмети.</p>

ПРАКТИКА № 2.	НЕКА ВЗЕМЕМ МЕБЕЛИТЕ В ГРАДА! (LET'S PICK UP THE FURNITURE IN THE CITY!)
	<p><i>Материални ресурси:</i> Стикери, изготвени специално за кампанията.</p> <p><i>Човешки ресурси:</i> Службата за събиране на отпадъци. Външни услуги за изготвяне на стикерите и тяхното разпространение.</p> <p>Период на реализиране: Стикерите са залепени върху уличните кофи за смет до края на 2017 г.</p> <p><i>Резултати:</i> Въпреки че изпълнението на тази дейност е сравнително ново, първите статистически резултати потвърждават успеха на кампанията.</p> <p>През 2017 г. гражданите оставят на улицата 78 555 предмета, докато тези, взети от домовете им след телефонно обаждане до службата са 15 830; общият брой на обажданията към службата е 1089. През 2018 г. гражданите оставят на улицата общо 67 942 предмета, като тези взети от домовете са 17 548 след 1398 телефонни обаждания. Гражданите се свързват със службата с 28% повече в сравнение с преходната го-</p>

ПРАКТИКА № 2.	НЕКА ВЗЕМЕМ МЕБЕЛИТЕ В ГРАДА! (LET'S PICK UP THE FURNITURE IN THE CITY!)
	дина, преди кампанията. Общият брой на предметите, оставени на улицата намалява с 13,5%, докато процентът на тези, взети от домовете на гражданите нараства с 10,8%.
ДРУГА ИНФОРМАЦИЯ	<i>Иновация</i> Иновативният характер на кампанията основно се базира на нейната простота, което дава възможност да се получат добри резултати с незначителни усилия. Кампанията се основава на предходен и детайлен мониторинг, базиран само на броя на търсените услуги за събиране на обемисти отпадъци. Предприети са действия за намаляването им и в същото време за повишаване осведомеността на хората за редуциране на случаите с оставяне на такива отпадъци.
ФАКТОРИ, ПРЕДПОСТАВКА ЗА УСПЕХ НА ПРАКТИКАТА	Успехът на кампанията произтича от силата на посланието: Безплатно внимание за гражданите с минимални усилия: само едно телефонно обаждане. В резултат гражданите могат да реагират незабавно и

ПРАКТИКА № 2.	НЕКА ВЗЕМЕМ МЕБЕЛИТЕ В ГРАДА! (LET'S PICK UP THE FURNITURE IN THE CITY!)
	коректно да управляват своя отпадък, като едновременно с това кампанията произведе видим резултат в града.
УЧАСТИЕ НА СГО В ПОЛИТИКИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	Описаната практика е пример за ефективно информиране на гражданите и СГО за политики на общината в областта на управление на отпадъците и стимулиране на тяхната активност за осъществяване на политиките.

ПРАКТИКА № 3	ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ВИЕНА: ПАКЕТ ОТ МЕРКИ „ЗЕЛЕНИ СЪБИТИЯ“ (VIENNESE WASTE PREVENTION PROGRAMME: PACKAGE OF MEASURES „GREEN EVENTS”)
ГОДИНА НА ВЪВЕЖДАНЕ	2013 - 2018
ДЪРЖАВА/ОБЩИНА	Австрия, Виена Община - град Виена (City of Vienna)
ИНСТИТУЦИЯ / АДМИНИСТРАЦИЯ, ОТГОВОРНА ЗА ПРИЛАГАНЕТО НА ПРАКТИКАТА	Отдел по опазване на околната среда (Environmental Department) уеб адрес: https://www.wien.gv.at/english/environment/protection/ Адрес: Dresdner Straße 45, A-1200 Wien Тел.: +43 1 4000 73565; +43 1 4000-73440 Имейл: Ulrike.stocker@wien.gv.at Имейл: post@ma22.wien.gv.at
ЙЕРАРХИЯ В УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ	Превенция: замяна, намаляване на отпадъците
ВИД НА ИНСТРУМЕНТА	Образователен, информативен, повишаване на осведомеността
ВИД ОТПАДЪЦИ	Битови отпадъци; пластмаса; храни и органични отпадъци, хартия

ПРАКТИКА № 3	ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ВИЕНА: ПАКЕТ ОТ МЕРКИ „ЗЕЛЕНИ СЪБИТИЯ“ (VIENNESE WASTE PREVENTION PROGRAMME: PACKAGE OF MEASURES „GREEN EVENTS”)
КРАТКО ОПИСАНИЕ НА ПРАКТИКАТА	Пакетът от мерки „Зелени събития“ ³ описва серия от действия, предприети за превенция генерирането на отпадъци по време на публични събития във Виена. Освен задължителното използване на чинии и съдове за многократно употреба, съгласно Наредбата на община Виена за управление на отпадъците за повечето публични събития, платформата „ЕкоСъбитие“ („ÖkoEvent“ ⁴) предоставя информация, съвети и консултации (безплатно за отделите на общината, за получатели на бюджетни средства, асоциации, НПО и образователни институции; платени консултантски услуги за компании) за организиране на съобразени с околната среда събития.

3 Програма за превенция на отпадъците на Виена: Пакет от мерки „Зелени събития“; документът е достъпен на немски език: <https://www.wien.gv.at/umwelt/ma48/service/pdf/awp-avp-2013-2018.pdf>.

4 Платформа „ЕкоСъбитие“: <https://www.oekoevent.at/>.

ПРАКТИКА № 3	ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ВИЕНА: ПАКЕТ ОТ МЕРКИ „ЗЕЛЕНИ СЪБИТИЯ“ (VIENNESE WASTE PREVENTION PROGRAMME: PACKAGE OF MEASURES „GREEN EVENTS”)
КРАТКО ОПИСАНИЕ НА ПРАКТИКАТА	<p>Прибори и сервиси за храна и напитки за многократна употреба, осигурени от община Виена, могат да се наемат безплатно чрез платформата (извършват се само разходи за измиването им). Събития, удовлетворяващи списък с критерии (задължителни и доброволни) получават съответното обозначение („еко събитие“ или дори „еко събитие +“), публикуват се онлайн, получават допълнителни популяризиращи ги материали, които могат да се покажат или разпространят там и могат да се обявят за „Зелено събитие“. Друга мярка е активното участие на община Виена в мрежата „Зелени събития - Австрия“, заедно с всички австрийски федерални провинции и с Федералното министерство на околната среда, осигуряваща трансфер на знания. Други цели са повишаване публичността на Зелените събития и атрак-</p>

ПРАКТИКА № 3	ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ВИЕНА: ПАКЕТ ОТ МЕРКИ „ЗЕЛЕНИ СЪБИТИЯ“ (VIENNESE WASTE PREVENTION PROGRAMME: PACKAGE OF MEASURES „GREEN EVENTS”)
	<p>тивността им чрез годишни състезания за устойчиви събития.</p> <p>Информационните събития се организират с оглед разпространение на знания за задължително използване на системи за многократна употреба по време на събития и за необходимостта от Концепция за управление на отпадъците по време на големи събития (с повече от 2 000 участника), както и за възможностите за подкрепа. По време на събитията общината извършва проверки.</p> <p><i>Формални цели на инициативата:</i></p> <p>Целта на тази добра практика е да се подобри превенцията в генерирането на отпадъци по време на публични събития.</p> <p><i>Ноу-хау:</i> Програмата за превенция на отпадъци е изготвена след Стратегическа оценка на околната среда от Община Виена, от НПО и експерти, работещи в сферата на</p>

ПРАКТИКА № 3	ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ВИЕНА: ПАКЕТ ОТ МЕРКИ „ЗЕЛЕНИ СЪБИТИЯ“ (VIENNESE WASTE PREVENTION PROGRAMME: PACKAGE OF MEASURES „GREEN EVENTS”)
	<p>околната среда.</p> <p><i>Финансиране:</i> Подкрепа от общинската администрация.</p> <p><i>Материални ресурси:</i> „ЕкоСъбитие“: прибори и сервиси за храна и напитки (85 000 пластмасови чаши за многократна употреба, 20 000 чаши за бира, общо 3500 чинии и купи), осигурени от партньора Cup Solutions Mehrweg GmbH; каравана за приборите и сервизите (Wiener Geschirrmobil) с посуда, прибори за хранене, чаши и две съдомиялни машини.</p> <p><i>Човешки ресурси:</i> консултантски услуги в зависимост от броя и мащаба на събитията, срещите, информационните събития и за регулярните проверки.</p> <p><i>Период на реализиране:</i> 2013-2018 г. (Програма за управление на отпадъците на Виена, макар че някои мерки започват по-рано, а други продължават).</p>

ПРАКТИКА № 3	ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ВИЕНА: ПАКЕТ ОТ МЕРКИ „ЗЕЛЕНИ СЪБИТИЯ“ (VIENNESE WASTE PREVENTION PROGRAMME: PACKAGE OF MEASURES „GREEN EVENTS”)
	<i>Резултати:</i> Над 1.5 милиона души са присъствали на над 300 ЕкоСъбития в периода от 2010 до 2017 г. Все по-голям брой събития се подкрепят и се превръщат в ЕкоСъбития и се популяризират онлайн.
ДРУГА ИНФОРМАЦИЯ	<i>Иновация</i> Наредбата за управление на отпадъците е изменена по начин, забраняващ употребата на еднократни бутилки и чинии по време на публични събития и задължаващ използването на системи за многократна употреба. Освен това публични събития с очакван брой присъстващи над 2000 човека трябва да имат Концепция за управление на отпадъците.
ФАКТОРИ, ПРЕДПОСТАВКА ЗА УСПЕХ НА ПРАКТИКАТА	Услугата е безплатна, с високо качество и обозначаването на събитието като „еко“ може да се използва за успешното му популяризиране.

ПРАКТИКА № 3	ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ВИЕНА: ПАКЕТ ОТ МЕРКИ „ЗЕЛЕНИ СЪБИТИЯ“ (VIENNESE WASTE PREVENTION PROGRAMME: PACKAGE OF MEASURES „GREEN EVENTS”)
	<p><i>Основни предизвикателства</i></p> <p>За някои по-големи събития е трудно да се гарантира, че всички участващи страни се придържат към определените стандарти. Ако тези стандарти са регламентирани в нормативен акт, те автоматично могат да се прилагат.</p>
УЧАСТИЕ НА СГО В ПОЛИТИКИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	<p>Описаната практика представя пример за предоставяне на стимули от страна на общината за провеждане на политики в областта на управление на отпадъците чрез въвличане на други заинтересовани страни, включително СГО. Възможно е и по-голямо участие на СГО в подобни инициативи, като например, гражданска организация може да изработи и поддържа интернет портал, аналогичен на “ÖkoEvent” (виж по-горе). Също така, общинската администрация може да ангажира неправителствени организации да осигурят сис-</p>

ПРАКТИКА № 3	ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ВИЕНА: ПАКЕТ ОТ МЕРКИ „ЗЕЛЕНИ СЪБИТИЯ“ (VIENNESE WASTE PREVENTION PROGRAMME: PACKAGE OF MEASURES „GREEN EVENTS”)
	темите за многократна употреба за публични събития (например НПО/СГО може да търсят съдействие от производители на прибори и съдове за многократна употреба, които да ги дарят в полза на общината) и/или да осъществяват проверки за това дали се спазва забраната за ползване на прибори за еднократна употреба.
ПРАКТИКА № 4	ПРОМЕНИ В ДАНЪЧНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И В НАРЕДБИТЕ ЗА МЕСТНИ ДАНЪЦИ
ГОДИНА НА ВЪВЕЖДАНЕ	2017 г.
ДЪРЖАВА/ОБЩИНА	Италия, Рим (и други общини)
	Парламент на Република Италия: Камара на представители и Сенат на Италия (Chamber of Deputies of the Italian Parliament; Senate of the Republic) Уеб адрес: https://en.camera.it/ ; https://www.

ПРАКТИКА № 4	ПРОМЕНИ В ДАНЪЧНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И В НАРЕДБИТЕ ЗА МЕСТНИ ДАНЪЦИ
	<p>senato.it</p> <p>Закон от 19 август 2016, н. 166: Разпоредби относно даряването и разпространението на хранителни и фармацевтични продукти за целите на социалната солидарност и за ограничаване на отпадъците.</p> <p>(LEGGE 19 agosto 2016, n. 166: Disposizioni concernenti la donazione e la distribuzione di prodotti alimentari e farmaceutici a fini di solidarieta' sociale e per la limitazione degli sprechi)</p> <p>Уеб адрес: https://www.normattiva.it/atto/caricaDettaglioAtto?atto.dataPubblicazioneGazzetta=2016-08-30&atto.codiceRedazionale=16G00179</p>
ЙЕРАРХИЯ В УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ	Превенция: повторна употреба
ВИД НА ИНСТРУМЕНТА	Законодателни промени
ВИД ОТПАДЪЦИ	Отпадъци от храни и лекарства

ПРАКТИКА № 4	ПРОМЕНИ В ДАНЪЧНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И В НАРЕДБИТЕ ЗА МЕСТНИ ДАНЪЦИ
КРАТКО ОПИСАНИЕ НА ПРАКТИКАТА	<p>Храна се разходва преди, по време на и след подготовка на ястия в домакинствата. Храна се изхвърля и при производството, преработката, разнасянето, продажбата на дребно и при кетъринг услуги. Отпадъците от храни в индустриалните държави са също толкова много, колкото и в развиващите се страни: - в развиващите се страни над 40% от загубата на храна се случва след прибиране на реколтата и при преработката ѝ; - в индустриалните държави над 40% от загубите се реализират в търговията на дребно и при потреблението на храни.</p> <p>Загубите на храна и генерирането на хранителни отпадъци оказват значително влияние върху обществото не само от гледна точка на икономиката, но също и заради свързаните с тях социални разходи и разходи за околната среда. Пилотно изследване на Организацията на ООН за прехрана и земеделие от 2014 г. за първи</p>

ПРАКТИКА № 4	ПРОМЕНИ В ДАНЪЧНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И В НАРЕДБИТЕ ЗА МЕСТНИ ДАНЪЦИ
	<p>път прави опит да изчисли тези разходи. Според изследването всеки ден това, което остава в чинията, в хладилника, и това, което се изхвърля в мивката или в кошчето за отпадъци в Италия се равнява на 100 грама храна: дял, умножен по 365 дни в годината, възлиза на 36.92 кг храна на обща стойност 250 евро на човек.</p> <p>Причините за изхвърляне на храната са изтекъл срок на годност или разваляне на продуктите (в 46% от случаите) или храната не е вкусна (26%). В икономическо отношение въздействието на хранителните отпадъци в супермаркетите и хипермаркетите е между 1 и 1.4%. Статистиката показва, че близо 1/3 от храната, предлагана в училищните столове, се изхвърля (според други данни, процентът е много по-висок – 50%).</p> <p>Целта на тази практика е превенция на отпадъците от храни чрез данъчни облекчения; гражданите и търговските обекти се</p>

ПРАКТИКА № 4	ПРОМЕНИ В ДАНЪЧНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И В НАРЕДБИТЕ ЗА МЕСТНИ ДАНЪЦИ
	<p>насърчават да се включват в дейности за компостиране на отпадъци, като по този начин допринасят за затваряне цикъла на използване на ресурсите.</p> <p>Общините, в които е иницирирана добрата практика, са: Албано Лазиале, Артена, Кастел Сан Пиетро, Кастелново ди порто, Сицилиано, Чивитавекиа, Фонтенова, Генцано, Лануввио и Рока Приора⁵.</p> <p><i>Формални цели на инициативата:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Намаление на разходите за управление на отпадъци от храни с оглед постигане на социални ползи и ползи за околната среда; – Ангажиране на частни заинтересовани страни (например граждани, магазини за хранителни стоки, ресторанти) за превенция генерирането на отпадъци от храни и за възстановителни дейности; – Даряване на неизядена и/или неизполз-

5 Albano Laziale, Artena, Castel San Pietro, Castelnuovo di porto, Ciciliano, Civitavecchia, Fontenuova, Genzano, Lanuvio and Rocca Priora.

ПРАКТИКА № 4	ПРОМЕНИ В ДАНЪЧНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И В НАРЕДБИТЕ ЗА МЕСТНИ ДАНЪЦИ
	<p>вана храна на доброволчески организации или за храна на животни;</p> <p>– Данъчни облекчения за онези търговски дейности, подкрепящи превенцията на отпадъците от храни и реализирането на проекти за възстановяване.</p> <p><i>Нюу-хау:</i> общините следва да разработят конкретни проекти, насочени към повишаване осведомеността за това как може да се избягва генерирането на отпадъци от храни и как да се „спасява“ непродадена храна.</p> <p><i>Финансиране:</i> Общият размер на средствата, предвидени за прилагане на практика, възлиза на 500 000 евро и са предоставени от регионалните и общинските власти. Всяка община може да получи до 25 000 евро за изпълнение на своя проект.</p> <p><i>Материални ресурси:</i> – Общинската наредба за управление на отпадъците е изменена по начин, предвиждащ данъчни облекчения съобразно регламентираното</p>

ПРАКТИКА № 4	ПРОМЕНИ В ДАНЪЧНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И В НАРЕДБИТЕ ЗА МЕСТНИ ДАНЪЦИ
	в националния Закон 166/2016 ⁶ ; други данъчни облекчения, предвидени във връзка с рециклиране (например компостиране в домашна среда); – Документиране на исканията за данъчни облекчения и комуникиране при преустановяване спазването на изискванията за преференции.

6 Член 1. Цел

1. Настоящият закон преследва целта за редуциране на отпадъците на всеки етап от производство, трансформиране, дистрибуция и администриране на хранителни, фармацевтични и други продукти, чрез реализиране на следните приоритети:

- а) повишаване възстановяването и даряването на излишъци от храна за целите на социалната солидарност, като приоритетно се разпределят за използване от човека;
- б) насърчаване възстановяването и даряването на фармацевтични продукти и други продукти за целите на социалната солидарност;
- в) допринасяне за ограничаване негативното въздействие върху околната среда и природните ресурси чрез действия, насочени към намаляване генерирането на отпадъци и насърчаване повторната им употреба и рециклиране с оглед удължаване срока на годност на продуктите;
- г) допринасяне за постигане на общата цел, установена с Националната програма за превенция на отпадъците, приета по силата на чл. 180, параграф 1 на Законодателен декрет от 3 април 2006 № 152, и с Националния план за превенция генерирането на отпадъци от храни, предвиден от същата Програма, както и намаляване обема на изхвърляните в депа биоразградими отпадъци.
- д) допринасяне за изследвания, информация и повишаване информираността на гражданите и институциите по въпросите, уредени с този Закон, като се обръща внимание на младите поколения.

ПРАКТИКА № 4	ПРОМЕНИ В ДАНЪЧНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И В НАРЕДБИТЕ ЗА МЕСТНИ ДАНЪЦИ
	<p><i>Човешки ресурси:</i> общински технически и административен персонал, ангажиран с изменението на наредбата, със събиране и проверка на документация, с трансфера на ползите в съобщенията за такси за смет. Период на реализиране: успешните проекти са с продължителност една година.</p> <p><i>Резултати:</i> Очакваните резултати са намаляване отпадъците от храна и намаляване разходите за тяхното събиране и управление.</p> <p><i>Италианските власти</i> (и особено община Рим) постоянно търсят решения за намаляване отпадъците от и изхвърлянето на храни. Всяка година в Италия се изхвърля над 5 милиона тона храна, или еквивалентът на 15.4% от потреблението на храна – обем, който би бил достатъчен за изхранване на всички семейства, изпаднали в бедност. В същото време даренията към доброволчески организации представляват по-малко от 9% от излишъците</p>

ПРАКТИКА № 4	ПРОМЕНИ В ДАНЪЧНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И В НАРЕДБИТЕ ЗА МЕСТНИ ДАНЪЦИ
	<p>от храна, които цялата верига на доставки произвежда. Насърчаването на даренията, които биха редуцирали загубите на храни и свързаните с това управленски разходи, също чрез въвеждане на награди, например чрез намаляване таксата за битови отпадъци, се счита, че представлява мощен стимул за подкрепа на такива дарения.</p>
ДРУГА ИНФОРМАЦИЯ	<p><i>Иновация</i></p> <p>Франция и Италия са предприели най-иновативните нормативни стъпки за борба със загубите на и отпадъците от храни. През последните години те са приели нови закони, целящи редуциране загубите на и отпадъците от храни, и насърчаване даряването на храни.</p> <p>Закон 166/2016 г. относно отпадъците от храни може да се разглежда като последната стъпка от изпълнението на Националния план за превенция загубите от храна (Piano nazionale di prevenzione degli sprechi nazionali – PINPAS), изпълняван от 2013</p>

ПРАКТИКА № 4	ПРОМЕНИ В ДАНЪЧНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И В НАРЕДБИТЕ ЗА МЕСТНИ ДАНЪЦИ
	г. от Министерството на околната среда, земите и морето. Целта на италианското законодателство е в две насоки: от една страна то се опитва да балансира нуждите и излишъците, а от друга цели да опрости процедурите за даряване на храна.
ФАКТОРИ, ПРЕДПОСТАВКА ЗА УСПЕХ НА ПРАКТИКАТА	Ключовите елементи, които са съществени за положителните резултати на практиката, са наличието на общинска регулация и насърчаването на финансови стимули. На база италианския Закон за превенция загубите на храна, общините могат да предложат ползи/стимули и отстъпки в таксите за битови отпадъци за търговските обекти и производствените компании, които избират да рециклират и дарят, вместо да изхвърлят храни. В резултат на постоянната ангажираност на италианските власти с опростяване на бюрократичния процес, свързан с даряването на храни, производителите на хранителни продукти и търговските обекти сега

ПРАКТИКА № 4	ПРОМЕНИ В ДАНЪЧНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И В НАРЕДБИТЕ ЗА МЕСТНИ ДАНЪЦИ
	<p>са по-склонни да се включват в стимулиращи програми, като тази, прилагана в Рим. От друга страна, икономическата криза, започнала през 2008 г. доведе до естествено намаляване на загубите от храна в Италия. Според изследване, проведено през октомври 2011 г., италианците са намалили отпадъците от храни с 57%. Сред мерките са по-разумно пазаруване (47% от респондентите), намаляване на закупуваните количества (31% от респондентите), по-често използване на остатъците от храна (24% от отговорилите) и обръщане на по-голямо внимание на срока на годност (18%).</p> <p><i>Основни предизвикателства</i></p> <p>Операторите от веригата на доставки при храните в Европа не са много склонни да даряват не само поради риска от законово преследване в случай на здравословни проблеми, породени от дарени храни, но също и поради вероятността от последва-</p>

ПРАКТИКА № 4	ПРОМЕНИ В ДАНЪЧНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И В НАРЕДБИТЕ ЗА МЕСТНИ ДАНЪЦИ
	<p>щи щети върху репутацията. Европейските регулаторни органи натоварват операторите от веригата на доставки при храните със същото ниво на отговорност и за храната, която продават на потребителите, и за храната, която даряват на доброволчески организации за разпространение сред нуждаещи се хора.</p> <p>Някои държави-членки (например Франция, Гърция, Италия) са предвидили законодателни промени с оглед улесняване даренията чрез прехвърляне отговорността за продукта от донора към доброволческите организации, които получават и преразпределят храната.</p> <p>Интересен проект на няколко ресторанта, даряващи храни на доброволчески организации с цел превенция и намаляване загубите от храна, е Ресторант „Солидарност – просто яж“ (Ristorante Solidale – Just Eat) (платформа за доставка на храна), включваща 14 ресторанта в Рим (интернет адрес</p>

ПРАКТИКА № 4	ПРОМЕНИ В ДАНЪЧНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И В НАРЕДБИТЕ ЗА МЕСТНИ ДАНЪЦИ
	<p>https://www.ilsole24ore.com/art/food/2018-06-21/il-food-delivery-solidale-contro-spreco-alimentare-approda-anche-roma-104106.shtml).</p> <p>Липсата на разпоредби за проследимост на продуктите (които би следвало да се предложат от Министерството на здравеопазването) е друго предизвикателство.</p> <p>Също така, икономическите стимули не са достатъчно силни, за да се насърчи даряването на храни или да се намалят загубите на и отпадъците от храна в системата на хранителната и земеделската индустрия.</p> <p>Поради тези причини даряването на храни не може да се разглежда като дългосрочна стратегия, а по-скоро като първа стъпка за създаване на наистина справедлива и устойчива верига на доставки на храни.</p> <p>За ефективно прилагане на схеми и програми срещу отпадъците от храни, италианските общини следва да разгледат и търговските, и производствените дейности</p>

ПРАКТИКА № 4	ПРОМЕНИ В ДАНЪЧНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И В НАРЕДБИТЕ ЗА МЕСТНИ ДАНЪЦИ
	<p>на тяхна територия, но също и граждани-те, които генерират значителни количества хранителни отпадъци: средният отпадък на домакинство е: – 35% пресни продукти; – 19% хляб; – 16% плодове и зеленчуци; и още повече отпадъци се генерират от ресторанти, барове и кафенета.</p> <p>И не на последно място, сериозно предизвикателство за управлението на отпадъците от храни е ниската цена на храните за домакинствата в развитите държави.</p>
УЧАСТИЕ НА СГО В ПОЛИТИКИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	<p>Макар в описанието на практиката да не се споменава изрично, следва да се допусне, че измененията в законодателството – и в националните норми, и в местните наредби, се е случило след обществени консултации със заинтересовани страни, сред които вероятно са и сдружения на гражданското общество. Гражданска организация може да инициира и да осъществи проучване за количествата изхвърляни храни, причините за това, както и какви</p>

ПРАКТИКА № 4	ПРОМЕНИ В ДАНЪЧНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И В НАРЕДБИТЕ ЗА МЕСТНИ ДАНЪЦИ
	мерки могат да се предприемат за преодоляване на тази лоша практика. Също така, неправителствените организации могат да предложат на местните власти да обсъдят потенциала за прилагане на данъчни облекчения за юридическите субекти, които успяват да редуцират отпадъците от храни. Същата практика може да бъде приложена и при друг вид отпадъци, от значение и интерес на местно ниво.
ПРАКТИКА № 5	ДРЕБНОМАЩАБНО АНАЕРОБНО РАЗЛАГАНЕ В СУПЕРМАКЕТИ (SMALL SCALE ANAEROBIC DIGESTION FOR SUPERMARKETS)
ГОДИНА НА ВЪВЕЖДАНЕ	от 01 септември 2013 г. до 30 април 2016 г.
ДЪРЖАВА/ОБЩИНА	Португалия

ПРАКТИКА № 5	ДРЕБНОМАЩАБНО АНАЕРОБНО РАЗЛАГАНЕ В СУПЕРМАРКЕТИ (SMALL SCALE ANAEROBIC DIGESTION FOR SUPERMARKETS)
ИНСТИТУЦИЯ / АДМИНИСТРАЦИЯ, ОТГОВОРНА ЗА ПРИЛАГАНЕТО НА ПРАКТИКАТА	SEAB Power Ltd (SEaB Energy) 41 Luke Street, London, EC2A 4DB UK Уеб адрес: https://seabenergy.com Тел.: +44 2380 111 909 Имейл: през форма за контакт на интернет страницата
ЙЕРАРХИЯ В УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ	Рециклиране: Повторна употреба – Повторна обработка
ВИД НА ИНСТРУМЕНТА	Образователен, информативен, повишаване на осведомеността, доброволен / насърчителен, инфраструктура
ВИД ОТПАДЪЦИ	Битови отпадъци; органични остатъци (отпадъци от градини и дворове), селскостопански отпадъци, органични отпадъци и отпадъци от храни
КРАТКО ОПИСАНИЕ НА ПРАКТИКАТА	Практиката представлява пилотен проект, реализиран от Continente (голям търговец на дребно) за трансформация (на място, в един от нейните хипермаркети) на орга-

ПРАКТИКА № 5

ДРЕБНОМАЩАБНО АНАЕРОБНО РАЗЛАГАНЕ В СУПЕРМАРКЕТИ (SMALL SCALE ANAEROBIC DIGESTION FOR SUPERMARKETS)

ничните отпадъци в електроенергия и тор. Това е първата търговска верига в света, която прилага това решение в хипермаркет (виж снимката по-долу).

Източник: SEaB Energy (<https://seabenergy.com/case-studies/supermarket/>)

Системата Waste 2 Energy (Отпадък за енергия) използва компактно решение – модулно съоръжение за анаеробно разлагане в стандартен контейнер (Flexibuster), разположено в паркинг зоната в търговски център Gaia.

Използваната технология преобразува око-

<p>ПРАКТИКА № 5</p>	<p>ДРЕБНОМАЩАБНО АНАЕРОБНО РАЗЛАГАНЕ В СУПЕРМАРКЕТИ (SMALL SCALE ANAEROBIC DIGESTION FOR SUPERMARKETS)</p>
	<p>ло 600 кг дневно негодна за ползване храна от супермаркета в около 80 MWh електроенергия годишно, както и в 180 тона тор за година. Електричеството се използва на място, докато торта се продава, което създава допълнителен поток от приходи за су-</p> <div data-bbox="456 726 1016 877" data-label="Image"> </div> <p>Общите спестявания през първата година са планирани да възлизат на около 27 000 евро, която сума включва приходи от генерираната електроенергия от отпадъци и спестените разходи от ненужните вече транспорт и депониране на боклука.</p> <p><i>Формални цели на инициативата:</i></p> <p>Целта на практиката е да се насърчи разработването и внедряването на иновативни решения за управление на отпадъците,</p>

ПРАКТИКА № 5	ДРЕБНОМАЩАБНО АНАЕРОБНО РАЗЛАГАНЕ В СУПЕРМАКЕТИ (SMALL SCALE ANAEROBIC DIGESTION FOR SUPERMARKETS)
	<p>да се поощряват действия, имащи висок потенциал за подобряване условията в околната среда и да се популяризират работещи решения сред частни компании, публични власти и обществеността като цяло.</p> <p><i>Стойност:</i> Разходите за инсталация и внедряване за Flexibuster започват от 115 000 британски лири. Съоръжението може да се вземе и на лизинг, включващ поддръжка, за 6 500 британски лири годишно.</p>
ДРУГА ИНФОРМАЦИЯ	<p><i>Иновация</i></p> <p>Практиката е иновативна не само за България, но и за Европейския съюз. Иновативността произтича от възможността генерираните отпадъци от храни и ненужните хранителни продукти да се трансформират на място, на територията на търговски обект, като в резултат от трансформацията се генерират електроенер-</p>

ПРАКТИКА № 5	ДРЕБНОМАЩАБНО АНАЕРОБНО РАЗЛАГАНЕ В СУПЕРМАРКЕТИ (SMALL SCALE ANAEROBIC DIGESTION FOR SUPERMARKETS)
	гия (за лично потребление) и тор (за реализиране на пазара).
ФАКТОРИ, ПРЕДПОСТАВКА ЗА УСПЕХ НА ПРАКТИКАТА	Факторите, предопределящи успеха на практика, са лесното внедряване и експлоатация на съоръжението, и предпоставките за намаляване на разходите за управление на отпадъците.
УЧАСТИЕ НА СГО В ПОЛИТИКИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	Както беше казано по-горе, прилагането на практиката във вида, описан по-горе, не е свързано с участие на граждански организации. Независимо от това тя може да се адаптира за нуждите на община Видин съобразно местните специфики. Например, граждански организации могат да популяризират Flexibuster сред местната власт и бизнеса. Тъй като съоръжението за дребномащабно анаеробно разлагане е сравнително скъпо, гражданските организации и заинтересованите бизнеси могат да обсъдят с местната власт възможността за сътрудничество и покриване на

ПРАКТИКА № 5	ДРЕБНОМАЩАБНО АНАЕРОБНО РАЗЛАГАНЕ В СУПЕРМАРКЕТИ (SMALL SCALE ANAEROBIC DIGESTION FOR SUPERMARKETS)
	разходите за неговото закупуване (или за наем) от донорски програми, или по друг начин общината да участва във внедряването му.

ПРАКТИКА № 6	ОБЩЕСТВЕН СЪВЕТ ЗА НУЛЕВИ ОТПАДЪЦИ
ГОДИНА НА ВЪВЕЖДАНЕ	от 2018 г.
ДЪРЖАВА/ОБЩИНА	Община Свиленград, България
ИНСТИТУЦИЯ / АДМИНИСТРАЦИЯ, ОТГОВОРНА ЗА ПРИЛАГАНЕТО НА ПРАКТИКАТА	Община Свиленград бул. България 32, 6500 Свиленград, Бъл- гария уеб адрес: https://www.svilengrad.bg/index. php?sub=news&s=962 тел.: +359 379 / 74 302 имейл: kmet@svilengrad.bg
ЙЕРАРХИЯ В УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ	Превенция: повторна употреба
ВИД НА ИНСТРУМЕНТА	Образователен, повишаване на осведоме- ността; инфраструктура
ВИД ОТПАДЪЦИ	Общински отпадъци

ПРАКТИКА № 6	ОБЩЕСТВЕН СЪВЕТ ЗА НУЛЕВИ ОТПАДЪЦИ
КРАТКО ОПИСАНИЕ НА ПРАКТИКАТА	<p>През 2017 г. с подкрепата на Екопак, община Свиленград пилотно стартира проект за разделно събиране на хартиени и пластмасови опаковки директно от домовете на хората⁷. За целта са предоставени 100 броя жълти кофи за разделно събиране на отпадъците. Обхванати са домакинствата на осем улици. По този начин жителите на града са улеснени да разделят сухите отпадъци още на мястото на тяхното генериране. Поради добрите резултати през 2018 г. общината разширява обхвата на инициативата и раздава на домакинства други 1000 индивидуални контейнера за разделно събиране на пластмаса, хартия и метал. Установен е график и всяка от включените къщи изнася на улицата контейнера си в определения ден. Предвижда се 100%</p>

7 „За земята“, Община Свиленград по пътя към нулеви отпадъци, информацията е достъпна на интернет адрес <https://www.zazemiata.org/svilengrad-nulevi-otpaduci/>.

ПРАКТИКА № 6	ОБЩЕСТВЕН СЪВЕТ ЗА НУЛЕВИ ОТПАДЪЦИ
	<p>от еднофамилните жилища да бъдат обхванати от тази система.</p> <p>Освен това, през 2017 г. е организирано обучително посещение до първата община с Нулеви отпадъци в Европа – Капанори (Италия). Участие в посещението взимат служители на общината, за да се запознаят с добрите практики там.</p> <p>През 2018 г. се сформира и Обществен съвет за Нулеви отпадъци, в които членуват 20 активни граждани, представители на училища, читалища, пенсионерски клубове, бизнеса, полицията, ромския квартал, както и от еко отдела на общината и общински съветници.</p> <p>През 2018 г. община Свиленград вече е на картата на Zero Waste Europe като първата община в България, тръгнала по пътя за Нулеви отпадъци (виж картата по-долу).</p>

ПРАКТИКА № 6

ОБЩЕСТВЕН СЪВЕТ ЗА НУЛЕВИ ОТПАДЪЦИ

Източник: <https://zerowastecities.eu/>

От 2019 г. започва и събиране на рециклируеми отпадъци от търговските обекти. Преди да направят тази крачка от общината провеждат анкета сред бизнеса как ще е най-удобно да се случва събирането, за да може системата да работи ефективно. В резултат на проучването се взема решение и сега камион на Екопак минава по график и събира най-вече хартия, но и стъкло и пластмаса. Камионът минава 2

ПРАКТИКА № 6	ОБЩЕСТВЕН СЪВЕТ ЗА НУЛЕВИ ОТПАДЪЦИ
	<p>пъти седмично в центъра, веднъж в другите части на града, през около 180 обекта. Още през първите две седмици са събрани почти 5 тона хартия. Най-големите обекти, които изхвърлят повече, сами предават тези отпадъци на общинската площадка в града.</p> <p>На тази площадка вече има и преса за хартия, за да се оптимизира мястото за съхранение преди транспортирането за рециклиране. Планира се там да се изгради и център за поправка и повторна употреба, сходен на този в Капанори.</p> <p>В резултат на инициативата вече на 3 места в града, пред многофамилни жилищни сгради, има направени и оградени "екокътове" с кофи за разделно събиране, в които всеки живеец в блоковете може да влезе със специален чип (виж снимката по-долу). Всеки кът струва около 3000 лв.</p>

ПРАКТИКА № 6

ОБЩЕСТВЕН СЪВЕТ ЗА НУЛЕВИ ОТПАДЪЦИ

Източник: <https://www.zazemiata.org/wp-content/uploads/2019/06/f55436672.jpg>

Всичко това е част от плана за Нулеви отпадъци, изготвен от общината и приет от Обществения съвет⁸. С официално писмо общината заявява, че няма да подкрепя никакви проекти за изгаряне на отпадъци, а вместо това ще влага пари за тяхното на-

8 На интернет страницата на Общински съвет – Свиленград, в секция „Стратегии, планове, програми и други“ не е публикуван такъв документ.

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.009-0167-C01 "Повишаване на гражданското участие в местните политики по управление на отпадъците", съ-финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.009 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

ПРАКТИКА № 6	ОБЩЕСТВЕН СЪВЕТ ЗА НУЛЕВИ ОТПАДЪЦИ
	<p>маляване, рециклиране и компостиране. Компостирането е и следващата стъпка – да се изгради компостираща инсталация и домакинствата да получат контейнери за хранителни и растителни отпадъци.</p> <p><i>Формални цели на инициативата:</i> намаляване обема на изхвърляните отпадъци; редуциране на разходите за управление на отпадъците.</p> <p><i>Финансиране:</i> реализирането на практиката предполага извършване на разходи за закупуване и предоставяне на контейнери на домакинства и бизнес обекти (няма данни за техния размер), за изграждане на екокътове (3 броя по 3000 лв.), за провеждане на обучително посещение и текущи разходи за извозване на разделно събраните отпадъци.</p> <p><i>Материални ресурси:</i> контейнери за разделно събиране на отпадъците и материали за изграждане на екокътове.</p>

ПРАКТИКА № 6	ОБЩЕСТВЕН СЪВЕТ ЗА НУЛЕВИ ОТПАДЪЦИ
	<p><i>Човешки ресурси:</i> мотивирани служители на общинската администрация; обществен съвет, в който участват представители на общината, на общинския съвет, на училища, читалища, пенсионерски клубове, бизнеса, полицията, ромския квартал.</p> <p><i>Период на реализиране:</i> от 2018 г.</p> <p><i>Резултати:</i> Разделното събиране на отпадъци в община Свиленград през 2016 г. е 2.41%. Година по-късно делът им спада до 2.33%. В резултат на въведените практики общината планира до края на 2020 г. почти всички генерирани отпадъци (90%) да бъдат събирани разделно.</p>
ДРУГА ИНФОРМАЦИЯ	<p><i>Иновация</i></p> <p>Разделното събиране на отпадъци не е новост за България, но начинът на осъществяване в Община Свиленград е иновативен. В страната почти няма практики на предоставяне на контейнери за разделно събиране на отпадъци за индивидуални</p>

ПРАКТИКА № 6	ОБЩЕСТВЕН СЪВЕТ ЗА НУЛЕВИ ОТПАДЪЦИ
	домакинства. Също така, няма информация да са сформирани Обществени съвети за Нулеви отпадъци или за приети Планове за нулеви отпадъци.
ФАКТОРИ, ПРЕДПОСТАВКА ЗА УСПЕХ НА ПРАКТИКАТА	Ключов фактор за успеха на практиката е силната ангажираност както на местната власт, така и на гражданското общество за разделно събиране и намаляване на изхвърляните отпадъци в общината.
УЧАСТИЕ НА СГО В ПОЛИТИКИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	Общественият съвет за нулеви отпадъци и приетият План за нулеви отпадъци от общинския съвет на Община Свиленград представляват конкретен модел на участие на гражданите в политиките по управление на отпадъците.

ПРАКТИКА № 7	ДОМАШНО КОМПСТИРАНЕ И КОМПСТИРАНЕ В ОБЩНОСТТА (ЗЕМЯ ЗА ЗЕМЯ) (HOME AND COMMUNITY COMPOSTING (TERRA À TERRA))
ГОДИНА НА ВЪВЕЖДАНЕ	от 2007 г.
ДЪРЖАВА/ОБЩИНА	Португалия, Обединение от общини ЛИ- ПОР (Еспиньо, Гондомар, Мая, Матоси- ньош, Порто, Повоа де Варзим, Валонго и Вила до Конде)
ИНСТИТУЦИЯ / АДМИНИСТРАЦИЯ, ОТГОВОРНА ЗА ПРИЛАГАНЕТО НА ПРАКТИКАТА	ЛИПОР – Междуобщинско управление на отпадъците в голямо Порто (Intermunicipal Waste Management of Greater Porto) Уеб адрес: https://www.lipor.pt/ Адрес: Rua da Morena, 805 4435-746 Baguim do Monte Тел.: +351 229 770 100; Имейл: info@lipor.pt
ЙЕРАРХИЯ В УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ	Рециклиране: Повторна употреба – повтор- на обработка; Превенция: Замяна – редуциране
ВИД НА ИНСТРУМЕНТА	Образователен, информация, повишаване на осведомеността; доброволен / насърчи- телен

ПРАКТИКА № 7	ДОМАШНО КОМПОСТИРАНЕ И КОМПОСТИРАНЕ В ОБЩНОСТТА (ЗЕМЯ ЗА ЗЕМЯ) (HOME AND COMMUNITY COMPOSTING (TERRA À TERRA))
ВИД ОТПАДЪЦИ	Общински отпадъци, органични остатъци (отпадъци от паркове и градини), селскостопански отпадъци, органични отпадъци и отпадъци от храни
КРАТКО ОПИСАНИЕ НА ПРАКТИКАТА	<p>Terra à Terra е проект, насърчаващ домашното компостиране в многофамилни жилищни сгради, в къщи, в обществени или частни институции, с цел редуциране на органичния отпадък в общините в обединение ЛИПОР. Асоциираните общини Еспиньо, Гондомар, Мая, Матосиньош, Порто, Повоа де Варзим, Валонго и Вила до Конде годишно генерират около 500 000 тона отпадък, който следва да се събере, транспортира, обработи и обезвреди. Всичко това е свързано със значителни икономически и екологични разходи.</p> <p>Около 40% от генерирания боклук са органични отпадъци, които може да бъдат използвани повторно чрез домашно или</p>

ПРАКТИКА № 7

ДОМАШНО КОМПОСТИРАНЕ И КОМПОСТИРАНЕ В ОБЩНОСТТА (ЗЕМЯ ЗА ЗЕМЯ) (HOME AND COMMUNITY COMPOSTING (TERRA À TERRA))

общностно компостиране – дейност, лесна за извършване в домашни условия и имаща други предимства, като например физическа активност, контакт с природата, подобряване на почвата и по-добра околна среда. Проектът цели да насърчи редуциране на централно събираните и обработвани органични отпадъци на територията на общините в ЛИПОР, за да се намали въздействието върху околната среда и се подобри качеството на живот на жителите в ТЯХ.

Източник: <https://www.lipor.pt/en/services/collection-projects/green-waste-collection/>

ПРАКТИКА № 7	ДОМАШНО КОМПСТИРАНЕ И КОМПСТИРАНЕ В ОБЩНОСТТА (ЗЕМЯ ЗА ЗЕМЯ) (HOME AND COMMUNITY COMPOSTING (TERRA À TERRA))
	<p>ЛИПОР помага да се изградят площадки за компостиране в жилищни зони, като за целта предоставя контейнери за компостиране (за всички къщи, които имат двор и се намират на територията на някоя от осемте общини) и възможност да се научи повече за компостирането чрез участие в учебни практики. Домашното и общностното компостиране се счита, че дава възможност за намаляване на органичния отпадък с около 423.3 кг годишно, за всяко лице, извършващо компостиране. Следователно, с 13 905 включили се в проекта лица, е възможно да се постигне редуциране на органичния отпадък с 5886 тона на година.</p> <p><i>Формални цели на инициативата:</i> Целта на проекта е да насърчи домашното компостиране в многожилищни сгради, в къщи и в обществени и частни институции с цел намаляване на органичните отпадъци.</p>

ПРАКТИКА № 7	ДОМАШНО КОМПОСТИРАНЕ И КОМПОСТИРАНЕ В ОБЩНОСТТА (ЗЕМЯ ЗА ЗЕМЯ) (HOME AND COMMUNITY COMPOSTING (TERRA À TERRA))
	<p><i>Финансиране:</i> Проектът е разработен от ЛИПОР в сътрудничество с асоциираните общини; участието в него не изисква заплащане на такси.</p> <p>Участващите общини финансират закупуването на контейнери за компостиране. Координацията на проекта, включително администриране, разработване и повишаване на осведомеността, курсове по компостиране и наблюдение, се осъществява от ЛИПОР и от неговите инженери и техници (между 3 и 5 човека). Проектът започва през 2007 г. в пилотна зона и през следващата година се изпълнява в общините от ЛИПОР, с 2-3 часа задължителен курс по компостиране с цел получаване на контейнер. Проектът постигна значителен напредък в периода 2010 – 2012 г., благодарение на подкрепата от <i>Miniwaste</i> (Европейски проект, съфинансиран от програма LIFE+).</p>

ПРАКТИКА № 7	ДОМАШНО КОМПОСТИРАНЕ И КОМПОСТИРАНЕ В ОБЩНОСТТА (ЗЕМЯ ЗА ЗЕМЯ) (HOME AND COMMUNITY COMPOSTING (TERRA À TERRA))
	<p>Населението на участващите общини е насърчено да се включи в инициативата чрез популяризиране на курсовете по компостиране. След тях, ако гражданинът има къде да постави контейнер за компостиране, на него или на нея се предлага възможността да участва в проекта Terra à Terra и да получи контейнера, напълно безплатно, и да получава дистанционна или подкрепа на място, в случай че възникнат проблеми. Когато участник няма подходящо място, където да разположи контейнера, се извършва общностно компостиране. То се осъществява чрез поставяне на контейнер на обществено място (парк или градина) или в споделени дворове (например в такива, към жилищни блокове). Един човек е определен за „управител на компостирането“ и той/тя отговаря за компостиращия процес.</p>

ПРАКТИКА № 7	ДОМАШНО КОМПОСТИРАНЕ И КОМПОСТИРАНЕ В ОБЩНОСТТА (ЗЕМЯ ЗА ЗЕМЯ) (HOME AND COMMUNITY COMPOSTING (TERRA À TERRA))
	<p>Реализирането на домашно или общностно компостиране, особено в градските зони на общините от ЛИПОР, е предизвикателство, като се има предвид, че все още не са изградени нужните нагласи сред гражданите в тези общини. ЛИПОР трябва да проведе кампании за повишаване осведомеността им, да покаже ползите от домашното компостиране, за да увеличи броя на раздадените контейнери и да оцени въздействието от гледна точка на количествата получен отпадък в инсинератора на ЛИПОР. Чрез популяризиране на проекта се разпространи концепцията за домашно компостиране, и въпреки, че не всички хора имаха условия да участват в проекта, те бяха информирани за него и за ползите от компостирането от гледна точка на управлението на отпадъците и последиците за околната среда.</p>

ПРАКТИКА № 7	ДОМАШНО КОМПОСТИРАНЕ И КОМПОСТИРАНЕ В ОБЩНОСТТА (ЗЕМЯ ЗА ЗЕМЯ) (HOME AND COMMUNITY COMPOSTING (TERRA À TERRA))
	<p><i>Резултати:</i></p> <p>Събрани отпадъци / подобрения в околната среда:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 13 905 раздадени контейнери за компостиране (предоставен е най-малко по един контейнер на домакинство или институция) – 75 общностни зони за компостиране – 4 020 посещения за мониторинг и подкрепа на компостиращи общности и домакинства. През 2014 г. ЛИПОР предприе онлайн проучване за набиране на информация относно кухненските отпадъци. С тази методология е възможно да се оцени намалението на органичния отпадък за всеки контейнер: 423,3 кг/годишно/контейнер за компостиране – редуциране на органичните отпадъци с около 5 886 тона годишно – превенция на 1 237.07 тона CO₂/годишно.

ПРАКТИКА № 7	ДОМАШНО КОМПСТИРАНЕ И КОМПСТИРАНЕ В ОБЩНОСТТА (ЗЕМЯ ЗА ЗЕМЯ) (HOME AND COMMUNITY COMPOSTING (TERRA À TERRA))
	Произведеният компост се използва в градските паркове и за градско земеделие.
ДРУГА ИНФОРМАЦИЯ	<i>Иновация</i> Въпреки че домашно компостиране се извършва и в други държави, проектът има и някои иновативни елементи: цялостният подход, асоциирането на общините за по-лесно прилагане на практиката, и методите, използвани за обучение на гражданите.
ФАКТОРИ, ПРЕДПОСТАВКА ЗА УСПЕХ НА ПРАКТИКАТА	Основните фактори, допринесли за успеха на практиката са: – Насърчаване редуцирането на централното събиране и обработка на органични отпадъци, като по този начин се намалява въздействието им върху околната среда и се подобрява качеството на живот на гражданите;

ПРАКТИКА № 7	ДОМАШНО КОМПСТИРАНЕ И КОМПСТИРАНЕ В ОБЩНОСТТА (ЗЕМЯ ЗА ЗЕМЯ) (HOME AND COMMUNITY COMPOSTING (TERRA À TERRA))
	<ul style="list-style-type: none"> – Изграждане на зони за домашно компостиране, предоставяне на контейнери за компостиране (на всички къщи с дворове от осемте общини); – Предоставяне на възможност гражданите да научат повече по темата чрез участие в курсове по компостиране; – Подкрепа на гражданите, предприятията и училищата за осъществяване на компостирането.
УЧАСТИЕ НА СГО В ПОЛИТИКИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	Компостирането в описаната по-горе практика е инициентирано и се осъществява съвместно от няколко общини, обединили се в специално създадено за целта сдружение. Компостирането изисква ресурсно обезпечаване и мобилизиране на множество заинтересовани страни. По-големи ефекти могат да се постигнат чрез обединяване на усилията на местната власт и на гражданските организации. Гражданският сектор

ПРАКТИКА № 7	ДОМАШНО КОМПОСТИРАНЕ И КОМПОСТИРАНЕ В ОБЩНОСТТА (ЗЕМЯ ЗА ЗЕМЯ) (HOME AND COMMUNITY COMPOSTING (TERRA À TERRA))
	може да инициира публични дискусии, по време на които да се споделя опит с компостирането и ползите от него, а местните власти, могат да предвидят законови мерки за насърчаване на компостирането, или други стимули в тази насока.

ПРАКТИКА № 8	СИСТЕМИ ЗА ВИДЕО НАБЛЮДЕНИЕ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НЕЗАКОННОТО ИЗХВЪРЛЯНЕ И НЕЗАКОННИ СМЕТИЩА (VIDEO MONITORING SYSTEMS TO PREVENT FLY-TIPPING AND ILLEGAL LANDFILL SITES)
ГОДИНА НА ВЪВЕЖДАНЕ	от 2016 г.
ДЪРЖАВА/ОБЩИНА	Италия, Рим
ИНСТИТУЦИЯ / АДМИНИСТРАЦИЯ, ОТГОВОРНА ЗА ПРИЛАГАНЕТО НА ПРАКТИКАТА	Столична община Рим (Metropolitan City of Rome) Отдел IV - Опазване и подобряване на околната среда (Dipartimento IV – Tutela e valorizzazione ambientale) уеб адрес: https://www.cittametropolitanaroma.it/homepage/la-citta-metropolitana/struttura-organizzativa/dipartimenti/dipartimento-iv-tutela-e-valorizzazione-ambientale/ Адрес: Viale Giorgio Ribotta 41-43, 00144 Roma Тел.: +39 (06) 6766 3369 – 3113; Факс: +39 (06) 67667754 Имейл: ambiente@pec.cittametropolitanaroma.gov.it

ПРАКТИКА № 8	СИСТЕМИ ЗА ВИДЕО НАБЛЮДЕНИЕ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НЕЗАКОННОТО ИЗХВЪРЛЯНЕ И НЕЗАКОННИ СМЕТИЩА (VIDEO MONITORING SYSTEMS TO PREVENT FLY-TIPPING AND ILLEGAL LANDFILL SITES)
	Имейл: dipartimentoIV@cittametropolitanaroma.gov.it
ЙЕРАРХИЯ В УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ	Изхвърляне на отпадъци
ВИД НА ИНСТРУМЕНТА	Доброволен
ВИД ОТПАДЪЦИ	Общински отпадъци
КРАТКО ОПИСАНИЕ НА ПРАКТИКАТА	През 2017 г. община Рим публикува съобщение за обществена поръчка за отпускане на средства в полза на районите в Рим, с които те следва да извършват мониторинг с цел превенция на незаконното изхвърляне на отпадъци и незаконните сметища чрез инсталиране на камери за дистанционно наблюдение.

ПРАКТИКА № 8	СИСТЕМИ ЗА ВИДЕО НАБЛЮДЕНИЕ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НЕЗАКОННОТО ИЗХВЪРЛЯНЕ И НЕЗАКОННИ СМЕТИЩА (VIDEO MONITORING SYSTEMS TO PREVENT FLY-TIPPING AND ILLEGAL LANDFILL SITES)
	<p><i>Формални цели на инициативата:</i> - борба с незаконното изхвърляне на отпадъци чрез обезкуражаване на незаконните практики; - опазване на околната среда; - недопускане повишаване на разходите за събиране на отпадъци на добросъвестните граждани; и – създаване на синергия между заинтересованите страни: публични власти, граждани и надзорни органи.</p> <p><i>Ню-хау:</i> идентифициране и определяне на нелегални сметища на територията на общината.</p> <p><i>Финансиране:</i> Общият размер на средствата, разходвани за прилагане на практиката, възлиза на 200 000 евро и са за сметка на общинските и регионалните власти.</p> <p><i>Материални ресурси:</i> – устройства за видео наблюдение; – система за управление на оборудването за видео наблюдение.</p>

ПРАКТИКА № 8	СИСТЕМИ ЗА ВИДЕО НАБЛЮДЕНИЕ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НЕЗАКОННОТО ИЗХВЪРЛЯНЕ И НЕЗАКОННИ СМЕТИЩА (VIDEO MONITORING SYSTEMS TO PREVENT FLY-TIPPING AND ILLEGAL LANDFILL SITES)
	<p><i>Човешки ресурси:</i> държавни служители, ангажирани с осъществяване на обществената поръчка и с оценка на предложението, които да бъдат финансирани.</p> <p><i>Период на реализиране:</i> обявлението за обществена поръчка е публикувано в началото на 2016 г.; проектите започват в края на 2017 г. и се очаква да бъдат с продължителност най-малко 2 години.</p> <p><i>Резултати:</i> Редуциране на изоставени отпадъци (текущо).</p> <p>Пример за успешно използване на системата за видео мониторинг е проекта „Изчисти Фраскати“ (<i>Clean Up Frascati Project</i>) и в частност проекта „Улица „Мони““ (<i>Monistreet project</i>) – инициативи за мониторинг на общински терени, на градското озеленяване и декорация, и за намаляване на отпадъците. Инициативите са финанси-</p>

ПРАКТИКА № 8	СИСТЕМИ ЗА ВИДЕО НАБЛЮДЕНИЕ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НЕЗАКОННОТО ИЗХВЪРЛЯНЕ И НЕЗАКОННИ СМЕТИЩА (VIDEO MONITORING SYSTEMS TO PREVENT FLY-TIPPING AND ILLEGAL LANDFILL SITES)
	<p>рани от Рим за борба с дребните нелегални сметища.</p> <p>Проектът не само осигури устройства за Фраскати (малък град в столична община Рим), но даде възможност на общинската администрация да работи с тези иновативни инструменти за борба с дребните сметища – камери за дистанционно наблюдение, които могат да бъдат поставени на различни места в периферните зони и да контролират територии, изложени на най-голям риск.</p> <p>Тези технологично усъвършенствани инструменти се активират от сензори за движение и в зони с GSM покритие; могат с SMS да съобщят на общинските служители когато се извърши заснемане с камерите, когато батерията е на изчерпване, или когато картата с памет е запълнена. Раз-</p>

ПРАКТИКА № 8	СИСТЕМИ ЗА ВИДЕО НАБЛЮДЕНИЕ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НЕЗАКОННОТО ИЗХВЪРЛЯНЕ И НЕЗАКОННИ СМЕТИЩА (VIDEO MONITORING SYSTEMS TO PREVENT FLY-TIPPING AND ILLEGAL LANDFILL SITES)
	личните зони могат да бъдат контролирани по едно и също време. Също така, наблюдаваните зони могат да се променят, тъй като камерите позволяват монтиране на други места.
ДРУГА ИНФОРМАЦИЯ	<i>Иновация</i> Използването на устройства за наблюдение значително намалява необходимите материали и човешки ресурси за идентифициране на нарушители и за налагане на глоби, като така се осигурява по-ефикасна система за превенция на незаконното изхвърляне на отпадъци и незаконните сметища. Един от проектите, реализиран в Рока Приора (Rocca Priora, малък град в столична община Рим) – „Улица „Мони“ използва камери за видео наблюдение и софтуер за управлението им, достъпни през приложе-

ПРАКТИКА № 8	СИСТЕМИ ЗА ВИДЕО НАБЛЮДЕНИЕ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НЕЗАКОННОТО ИЗХВЪРЛЯНЕ И НЕЗАКОННИ СМЕТИЩА (VIDEO MONITORING SYSTEMS TO PREVENT FLY-TIPPING AND ILLEGAL LANDFILL SITES)
	ния за мобилни телефони. По този начин администрацията може ефективно да се бори с възникването на малки и големи незаконни сметища.
ФАКТОРИ, ПРЕДПОСТАВКА ЗА УСПЕХ НА ПРАКТИКАТА	Ключовият елемент, необходим за положителни резултати на практиката, е широка реклама за инсталирането и функционирането на системата за видео наблюдение. Важно е да има и ефикасна система за управление и често да се променя локацията на инсталираните камери. Успехът на системата се дължи на предимствата на камерите за дистанционно управление: - просто и лесно инсталиране, без да е необходим специализиран персонал; - запазват се с батерии, т.е. камерите не е необходимо да се свързват с електро-преносната мрежа; - водоустойчиви са и могат да се използват в закрити и открити прос-

ПРАКТИКА № 8	СИСТЕМИ ЗА ВИДЕО НАБЛЮДЕНИЕ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НЕЗАКОННОТО ИЗХВЪРЛЯНЕ И НЕЗАКОННИ СМЕТИЩА (VIDEO MONITORING SYSTEMS TO PREVENT FLY-TIPPING AND ILLEGAL LANDFILL SITES)
	<p>транства; - малки са и са лесни за скриване; - могат да се монтират на стълбовете за улично осветление или в стълбове на дървета; - благодарение на новите модели с GPRS пренос на данни, полицията може дистанционно да контролира райони с повишена криминална активност, по всяко време, да оптимизира човешките ресурси и времето за намеса, в случай на нужда.</p> <p>Специалните камери дават възможност да се идентифицират лица и регистрационни номера на транспортни средства, от които се изхвърлят или изоставят торби със смет или други отпадъци.</p> <p><i>Основни предизвикателства</i></p> <p>1. От гледна точка на защитата на личните данни, използването на системи за видео наблюдение за ограничаване използването на незаконни сметища или за контрол</p>

ПРАКТИКА № 8	СИСТЕМИ ЗА ВИДЕО НАБЛЮДЕНИЕ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НЕЗАКОННОТО ИЗХВЪРЛЯНЕ И НЕЗАКОННИ СМЕТИЩА (VIDEO MONITORING SYSTEMS TO PREVENT FLY-TIPPING AND ILLEGAL LANDFILL SITES)
	<p>на методите за събиране на отпадъци от общините е легитимно само, когато не е възможно, или ако се докаже, че е неефективно да се ползват алтернативни устройства и системи за контрол.</p> <p>Към Италия са отправени обвинения за 198 сметища на нейна територия, включително за 14 с опасни отпадъци, разположени на територията на 18 региона. На 2 декември 2014 г. Италия е осъдена за това, че не е предприела всички необходими мерки за изпълнение на наказанието, наложено на 26 април 2007 г. - всички незаконни сметища да бъдат премахнати.</p> <p>Пред 2015 г. Италия плаща 84 милиона евро санкции, които през 2016 г. са намалени до 60 милиона, тъй като Министерството на околната среда демонстрира, че е отстранило почти 100 нередовни карие-</p>

ПРАКТИКА № 8	СИСТЕМИ ЗА ВИДЕО НАБЛЮДЕНИЕ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НЕЗАКОННОТО ИЗХВЪРЛЯНЕ И НЕЗАКОННИ СМЕТИЩА (VIDEO MONITORING SYSTEMS TO PREVENT FLY-TIPPING AND ILLEGAL LANDFILL SITES)
	<p>ри, пълни с токсични материали. Лацио, и най-вече Рим, са в челните места на тази ужасна класация.</p> <p>Незаконните сметища трябва да се изброят и публикуват на интернет страницата на Министерството на околната среда. По този начин се счита, че гражданите са информирани кои сметища са незаконни.</p> <p>2. В много общини, където се осъществява събиране на отпадъците от врата на врата, за съжаление често могат да се видят торби с боклук, но също така и стари електроуреди и овехтели мебели, оставени на пътя; дори азбест се изхвърля. Изоставянето на тези материали (които лесно и безплатно могат да се транспортират до общинския център за събиране на отпадъци) представляват опасност за общественото здраве и за околната среда.</p>

ПРАКТИКА № 8	СИСТЕМИ ЗА ВИДЕО НАБЛЮДЕНИЕ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НЕЗАКОННОТО ИЗХВЪРЛЯНЕ И НЕЗАКОННИ СМЕТИЩА (VIDEO MONITORING SYSTEMS TO PREVENT FLY-TIPPING AND ILLEGAL LANDFILL SITES)
УЧАСТИЕ НА СГО В ПОЛИТИКИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	Гражданските организации могат да участват в дискусии или да консултират местните власти за идентифициране на зони с потенциал да се превърнат в незаконни сметища или се характеризират с високи нива на замърсеност. Също така, граждански организации могат да осъществяват наблюдение и да извършват анализ на ефектите от прилагането на аналогична мярка. И не на последно място, неправителствени организации могат да участват в разяснителни и информационни кампании сред гражданите и бизнеса в общината за представяне на мярката и получените резултати.

ПРЕПОРЪКИ ЗА ПОВИШАВАНЕ НА ГРАЖДАНСКОТО УЧАСТИЕ В ПОЛИТИКИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

На база на проведеното проучване и анализ на нуждите в Община Видин бяха разработени комплект от конкретни препоръки, насочени към стимулиране и повишаване на гражданското участие в политиките по управление на отпадъците.

1. Препоръки за повишаване на гражданското участие в политиките по управление на отпадъците

За повишаване на участието на структурите на гражданското общество в политиките по управление на отпадъците най-напред трябва да бъде създадено сътрудничество и доверие между страните – от една страна граждани и структури на гражданското общество, а от друга отговорните местни власти. Това може да стане чрез подобряване предоставянето на информация от страна на общинската администрация, предоставянето на обратна връзка по сигнали на граждани и създаване на по-голяма прозрачност в дейността на администрацията. От друга страна,

е възможно предприемане на действия, с които да се насърчи инициативността на гражданите и структурите на гражданското общество.

Препоръка 1.1. Община Видин да подобри интернет сайта на общината, като създаде условия за предоставяне на систематизирана, лесно-достъпна и актуална информация относно политиките по управление на отпадъците в общината, инициативи, събития, обществени обсъждания и др.

Препоръка 1.2. Община Видин, за да осигури разпространение на информацията за дейностите по управление на отпадъците до всички заинтересовани страни и целеви групи, освен сайта на общината може да използва и други канали като: информационни табели; местни електронни и печатни медии; социални медии (фейсбук, твитър); SMS или и-мейл известие за регистрирани граждани, НПО или бизнеса, които биха искали да получават известия за събития на общината, свързани с управление на отпадъците.

Препоръка 1.3. За всяка нова или голяма инициатива по управление на отпадъците община Видин да провежда широки информационни и мотивационни кампании, включващи поне няколко канала за комуникация (интернет сайт, местни медии, социални медии, информационни табели).

Препоръка 1.4. Възможно е община Видин да инициира дейности (включително да кандидатства за проекти за допълнително финансиране) за подобряване информираността на децата и учениците относно общинските порядки за управление на отпадъците и опазване на околната среда.

Препоръка 1.5. Община Видин да инициира дейности за стимулиране активността и инициативата на структурите на гражданското общество (включително бизнеса) чрез: предоставяне на съдействие и финансово подпомагане от общината за дейности и инициативи в областта на управление на отпадъците.

Препоръка 1.6. Община Видин да създаде работещ и достъпен механизъм за получаване на сигнали от граждани, тяхното регистриране и предоставяне на обратна информация. Тъй като групите граждани, които потенциално могат да подават сигнали са с различна достъпност до електронни устройства, сигналите трябва да бъде възможно да се подават по различни начини – на място в общината или по телефона, писмено и чрез и-мейл или електронно приложение на интернет страницата на общината. При предоставянето на сигнал, всеки, който го е предоставил трябва да получи увереност, че сигналът е приет и регистриран като получи регистрационен номер на сигнала. След това трябва да е възможно чрез този регистрационен номер да се проследи

статуса на обработване на сигнала и предприетите действия от страна на администрацията.

2. Препоръки за създаване на по-добра регулаторна среда

Регулаторната среда се създава от действащата нормативна рамка на национално и местно ниво. Местната администрация има законодателна инициатива да създава регулацията на местно ниво. В същото време структурите на гражданското общество могат да са част от тези процеси чрез местни граждански инициативи и като участват в обсъждания, предоставят мнение и коментари.

Препоръка 2.1. Препоръчва се община Видин да подобри функционалността на интернет сайта на общината в раздела, където се публикуват проекти на нормативни актове, като предостави възможност за изпращане на становища и коментари и създаване на видим за заинтересованите страни форум за обсъждане на проектите на нормативни актове.

Препоръка 2.2. Препоръчва се община Видин да организира публични обсъждания и/или допитвания (анкетни проучвания (по телефона или лице в лице), онлайн анкети на страницата на общината, анкети разпечатани и налични в сградата на община-

та, които всеки заинтересован може да попълни) по планирани политики или за разработване на нови такива (включително предоставяне на идеи за обсъждане) в областта на управление на отпадъците.

Препоръка 2.3. Препоръчва се община Видин да съдейства за формирането на Консултативен съвет към общината по проблемите по управление на отпадъците с представители на всички заинтересовани страни, включително граждани, НПО и бизнеса, който да се превърне в постоянно функционираща структура на местно ниво. За тази цел е необходимо община Видин да поеме ангажимент да поддържа функционирането на Консултативния съвет в дългосрочен план.

Препоръка 2.4. Препоръчва се структурите на гражданското общество в община Видин и в частност Сдружение „България в Европа“ да използват възможността, предоставена от Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление чрез граждански инициативи да отправят предложения до общинския съвет на община Видин и/или кмета за решаване на проблеми, свързани с управление на отпадъците.

3. Препоръки за повишаване на контрола при осъществяването на политиките по управление на отпадъците

Основен елемент за повишаване на контрола от страна на структурите на гражданското общество при осъществяване на политиките по управление на отпадъците е наличието на прозрачност и достатъчно информация. От друга страна, за да може да бъде предоставена достатъчно информация, тя трябва да е налична в администрацията, т.е. администрацията трябва да създаде ефективна система за наблюдение на изпълнението на политики и да включи в тази система, където е удачно, представители на заинтересованите страни. Също така е много важно гражданите да са наясно с това какви права имат да получават информация и да участват в процесите на наблюдение на осъществяване на политиките, като цяло, и в частност по отношение на управление на отпадъците.

Препоръка 3.1. Сдружение „България в Европа“ в сътрудничество с община Видин да проведе информационна кампания за информиране на гражданите за това какви са техните права и възможности да участват в процесите на мониторинг на изпълнението на политиките в община Видин като цяло и в частност в областта по управление на отпадъците.

Препоръка 3.2. На официалната интернет страница на община Видин да се публикува няколко дни предварително дневния ред за предстоящите заседания на Общинския съвет и по-

стоянната Комисия по земеделие, гори и опазване на околната среда, така че обществеността да е наясно какво ще се обсъжда и при интерес да може да присъства. При наличие на техническа възможност, е добре общината да направи заседанията на общинския съвет публични, като ги излъчва пряко по официално оповестен комуникационен канал.

Препоръка 3.3. Препоръчва се община Видин да прегледа съществуващата система за наблюдение на прилагане на политиките в областта на отпадъците и направи подобрения, така че да се набира необходимата за отчитане и вземане на решение информация. Важно е при прегледа да бъде определена и ролята и участието на структурите на гражданското общество в този процес. Като част от работата по прегледа на системата за наблюдение, общината може да направи допитване до гражданите, каква информация биха искали да получават по отношение на политиките за управление на отпадъците.

Препоръка 3.4. За да запознае и приобщи заинтересованите страни с процесите на управление на отпадъците в общината, община Видин, веднъж годишно може да провежда ден на „отворените врати“, като запознае интересуващите се с всички етапи по управление на отпадъците в общината, реално направеното, проблеми и бъдещи планове.

4. Препоръки за въвеждане на политика по нулеви отпадъци

Препоръките за въвеждане на нулеви отпадъци в община Видин са специфичен аспект от препоръките в рамките на проекта. Тези препоръки се базират основно върху идентифицираните добри практики за въвеждане на политики по нулеви отпадъци по примера на община Свиленград.

“Нулеви отпадъци е етична, икономическа, ефективна и визионерска пътеводна цел за промяна на навиците и начина на живот по подобие на устойчивите природни цикли, където всички отпадни материали са предназначени да служат като суровини за други процеси. Нулеви отпадъци има за цел проектирането и управлението на продукти и процеси по начин, който системно ограничава обема и премахва токсичността на отпадъците и материалите, като запазва и възстановява всички суровини, вместо да ги изгаря или погребва в сметища. Прилагането на подхода Нулеви отпадъци ще премахне изхвърлянето на земята, във водата или във въздуха на отпадъци, които са опасни за здравето на планетата, хората, животните и растенията.”
(Международно обединение за нулеви отпадъци - Zero Waste International Alliance)

Движението за нулеви отпадъци има глобален характер. Организацията Zero Waste Europe има членове от почти цяла Европа. Организацията подпомага споделянето на информация, знания и опит и осигурява застъпничество и представлява активните общности пред институциите на ЕС. Работи с 31 НПО от различни страни в Европа. Член на организацията от България е Сдружение „За Земята“ (<https://www.zazemiata.org/>).

Препоръка 4.1. Община Видин да се свърже с община Свиленград и да проучи техния опит в провеждане на политика по нулеви отпадъци.

Препоръка 4.2. Сдружение „България в Европа“ да установи контакт със Сдружение „За земята“ и/или Zero Waste Europe, за да потърси възможности за сътрудничество за популяризиране и провеждане на политика по нулеви отпадъци в Община Видин.

Препоръка 4.3 На база на направените проучвания и в сътрудничество със структурите на гражданското общество и компании за рециклиране на отпадъци, действащи на територията на Община Видин, общината да разработи План за преминаване към политика по нулеви отпадъци на Община Видин, който да бъде предложен на обсъждане и гласуване от Общинския съвет. Като част от разработването на Плана и осигуряване на ресурси за неговото прилагане, да бъдат проучени външни източници

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

за финансиране (включително национални програми; програми, съ-финансирани от европейските структурни и инвестиционни фондове; програми за трансгранично и териториално сътрудничество).

РЕЗУЛТАТИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ ПРОВЕДЕНОТО ГРАЖДАНСКО НАБЛЮДЕНИЕ В ОБЩИНА ВИДИН

Гражданското наблюдение е утвърдена форма за участие на гражданите в процеса на мониторинг на политики и законодателство, упражнявани от публичната власт. Целта на прилагането му върху дейността на администрацията е да се повиши прозрачността, публичността, отчетността, етиката и доверието от страна на гражданите и бизнеса, да се създаде открито и отговорно управление.

За тази цел в рамките на проект „Повишаване на гражданското участие в местните политики по управление на отпадъците“ се изгради механизъм за провеждане на гражданско наблюдение над системата за управление на отпадъците в Община Видин и за изграждане на устойчиви взаимоотношения между публич-

---

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.009-0167-C01 "Повишаване на гражданското участие в местните политики по управление на отпадъците", съ-финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.009 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

на администрация, гражданския сектор, социално-икономически партньори и медии.

В резултат на проведените граждански наблюдения в периода юни 2019 г. – март 2020 г., бяха установени следните резултати:

- Недостатъчна материална обезпеченост на общинското звено, отговорно за управлението на отпадъците в общината – в т.ч. съдове за отпадъци, честота на сметосъбиране и сметоизвозване, персонал и др.;
- В централната градска част на общинския център качеството на услугата „Почистване и поддръжка“ е на много високо ниво;
- В останалите части на общинския център качеството на услугата според болшинството от потребителите е добра, на места до задоволителна;
- В населените места извън общинския център се изразява неудовлетвореност от честотата на сметосъбиране и сметоизвозване, както и от недостатъчния брой, обем и разположение на контейнерите за отпадъци;
- Недостатъчната ресурсна обезпеченост в населените места извън общинския център е основната причина за наличието на нерегламентирано изхвърляне или обезвреждане на отпадъци;

- В резултат на проведените наблюдения се установява 100 %-ва подкрепа за въвеждане на организирана система за събиране и извозване на биоразградимите и биоотпадъци в Община Видин;
- Липса на информираност сред обществеността за начина на функциониране на системата за разделно събиране на отпадъците, в резултат на което ефектът от нея е спорен, а функционирането ѝ е по-скоро неефективно. Проблемът е особено сериозен в населените места, в които няма организирана система за разделно събиране на отпадъци, тъй като рециклируемият отпадък се изхвърля заедно със смесения битов отпадък или още по-лошо, изхвърля / обезврежда се нерегламентирано;
- По време на проведените наблюдения почти всички потребители дават негативна оценка за възможността и достъпа до информация за управлението на отпадъците. Потребителите споделят, че ако има такава, то тя се получава основно по неформален път. Според тях изградената система за участие на обществеността в процеса на консултиране, формиране, изпълнение и мониторинг на публични политики не работи ефективно. Идентифицираният труден достъп до актуална информация за предстоящи действия, свързани с обществено

консултиране и по-широко гражданско участие, възпрепятства активното включване на гражданите в процесите на формиране, прилагане и наблюдение на публичните политики, в това число политиката по управление на отпадъците;

➤ В резултат на наблюденията се установява, че повечето потребители дават незадоволителна оценка на действащата система за контрол и превенция на нарушения и нерегламентирани дейности с отпадъци;

➤ Поради смесването на отделните видове отпадък в контейнерите за твърди битови отпадъци, от една страна и липсата на сепарираща инсталация в РДБО Видин, от друга, се оказва, че депонирането на отпадъци надхвърля първоначално планираните стойности и оценки, което ще доведе до запълване на капацитета на новоизграденото депо далеч по-рано от предвиденото;

➤ В зависимост от района, графика за сметосъбиране и сметоизвозване, броя, състоянието и разположението на съдовете за битови отпадъци и за разделно събиране на отпадъци, подадените сигнали за нарушаване качеството на услугата и реакцията на институциите по тях, оценките на потребителите се движат от „много добра“, през „добра“ и „задоволителна“ до „лоша“. В резултат на проведените наблю-

дения се обобщава, че цялостната оценка на потребителите за качеството на услугата е „добра“;

➤ Болшинството от потребителите споделя, че съществуващата такса битови отпадъци не отговаря на качеството на услугата, което се предоставя и следва или да се намали като процент/размер, или да се потърсят варианти за повишаване качеството на публичната услуга.

В резултат на проведеното 10-месечно гражданско наблюдение могат да се обобщят следните препоръки, отправяни по време на срещите и интервютата с потребителите и доставчиците на услугата, както и с представителите на гражданското общество и медиите:

➤ Организиране и провеждане на информационни кампании за информиране и мотивиране на обществеността чрез регулярно изготвяне и разпространение на Прессъобщения, организиране на информационни дни и др.

➤ Създаване на работещ механизъм за спазването на приложимата правна рамка чрез организиране екипи за мониторинг и контрол и налагане на финансови санкции за нарушителите;

➤ Оптимизиране на организацията в малките населени места по извозване на битовия отпадък чрез създаване

на ефективен график и осигуряване на контейнери за битови отпадъци на всяко домакинство;

- Да се увеличи броя на контейнерите за разделно събиране на отпадъците и те да са разположени по-начесто;
- Да се разположат контейнери за разделно събиране на отпадъци в малките населени места;
- При доказан рецидив в нерегламентирано изхвърляне на отпадъка, на нарушителите да се изчислява такса смет с по-висока ставка;
- Да се провеждат дейности за мотивиране на гражданите да събират и изхвърлят разделно (напр. финансови стимули, данъчни облекчения, др.п);
- Да се осъществява строг контрол, монитране на видеонаблюдение на „проблемни места“ и налагане на глоби и наказания за нарушителите;
- Да се оптимизира изпълнението на публичната услуга по управление на отпадъците чрез частично или цялостно закупуване на техника за сметосъбиране и сметоизвозване и съдове за отпадъци, с което услугата да се предоставя изцяло от общината;
- Разписване на ефективни графици за сметосъбиране и сметоизвозване и определяне на маршрутите и локаци-

ите, съобразени с нуждите в съответните райони на града и населените места от общината;

- Да не се използват пластмасови контейнери за отпадъци;
- Подобряване работата на инспектората, който да следи за спазване на приложимата нормативна уредба и налагане на санкции на нарушителите чрез стимули, обучения и други;
- Да се организира система за събиране и извозване на зелените отпадъци в селата или да се раздадат контейнери за домашно компостиране;
- Да се въведат финансови или други стимули за тези, които събират и изхвърлят разделно.

РЕЗУЛТАТИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ ФОРМУЛЯРИТЕ ЗА ОБРАТНА ВРЪЗКА И ОЦЕНКА

Споделянето на обратна връзка от провежданите публични политики също е утвърдена форма на гражданско участие в процеса на наблюдение на политики и законодателство, упражня-

вани от публичната власт. Даването, получаването и анализа на обратна връзка е съществен елемент от ефективните взаимоотношения между публичната власт и гражданите и играе ключова роля за повишаване на прозрачността, публичността, отчетността, етиката и доверието от страна на гражданите и бизнеса, за създаването на открито и отговорно управление.

За тази цел в рамките на проект „Повишаване на гражданското участие в местните политики по управление на отпадъците“ бяха разработени формуляри за обратна връзка и оценка от страна на потребителите. Същите бяха разпространени сред гражданите и бизнеса и регулярно на ежемесечна база се обобщаваха и анализираха.

В резултат на попълнените формуляри за обратна връзка в периода ноември 2019 г. – март 2020 г., бяха установени следните резултати:

- Болшинството от потребителите дават задоволителна оценка на качеството на публичната услуга по управление на отпадъците в Община Видин;
- Около 2/3 от тях дават посредствена обща оценка за качеството на публичната услуга по управление на отпадъците в Община Видин;
- Болшинството от потребителите смятат, че размерът на такса смет е по-висок от качеството, което получават;

➤ Регулярно се представят конкретни сигнали за нарушения и нерегламентирано изхвърляне на отпадъци.

В резултат на обобщението на формулярите за обратна връзка и оценка, се установиха следните препоръки за подобряване качеството на публичната услуга, отправени от потребителите:

➤ Гъвкавост във взаимоотношенията между администрацията и гражданите – реакция, съобразена с нуждите на потребителите;

➤ Бързи и адекватни реакции от отговорните институции на подадените от потребителите сигнали и жалби;

➤ Провеждане на постоянен контрол и налагане на строги и възпиращи санкции за нарушителите на приложимата нормативна уредба;

➤ Провеждане на повече информационни кампании и срещи със заинтересовани страни за повишаване на обществената информираност и мотивацията за прилагане на устойчиви решения за управление на отпадъците;

➤ Регулярно предоставяне на актуална информация на гражданите чрез използване на широкодостъпни комуникационни канали чрез разпространение на прессъобщения, организиране на информационни срещи с гражданите;

- Да се подобри материално-техническата база и осигуреността със съдове за отпадъци и да се увеличи честотата на сметоизвозване особено в населените места извън общинския център;
- Да се следи за навременното предоставяне на публичната услуга;
- Да се създаде общинска полиция;
- Да се използват само регламентираните места за изхвърляне, оползотворяване и депониране на отпадъци;
- Отговорните институции да отчетат и включват в своите политики препоръките и съветите, отправени от гражданите;
- Да се предприемат действия за въвеждане на организирана система за биоразградими и биоотпадъци;
- Регулярно да се почистват улиците и тротоарите от замърсявания, включително чрез измиване;
- Да се оптимизира графикът за извършване на сметосъбирането с цел да се избегнат най-натоварените часове - 8:00 ч. сутрин, когато всички отиват на работа и водят децата на училище;
- Броят и вида на контейнерите да се съобрази с количествата отпадък, обемът им да е съобразен с гъстотата

на населението в квартала, по възможност всяко домакинство, плащащо такса битови отпадъци, да бъде снабдено и да разполага с контейнер;

- Да се поставят контейнери за дрехи, мебели и др. отпадъци за повторна употреба;
- Да се предвидят стимули за етажната собственост с инициативи за разделно събиране на отпадъци.

ПРЕПОРЪКИ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА СРЕДАТА ЗА ГРАЖДАНСКО УЧАСТИЕ

Участието на гражданите е в основата на идеята за демокрация. Пряката демокрация, основана на правото да се участва в избори и да се стартират граждански инициативи и искания за референдуми, е дългогодишна традиция в страните с утвърдена демокрация. Затова активното гражданско участие в обществения живот е мерило за състоянието и качеството на демократичните процеси в страната. Включването на гражданите във формирането, прилагането и наблюдението на публичните политики е от съществено значение за икономическото и социално развитие и

благоденствието на едно общество. Затова е необходимо да се повиши интереса на гражданите към различните форми на гражданско участие. Това може да се постигне чрез ясни и прозрачни процедури, които да гарантират достъпа на гражданите до институциите, от една страна, а от друга, чрез легитимно гражданско представителство в различни консултативни и контролни структури. От ключово значение е гражданското участие на всички нива на вземане на решения и изработване на публични политики, което е гарант за прозрачно и отговорно управление.

Ефективното гражданско участие е невъзможно без среда, която да го позволява и подкрепя. Такава среда следва да включва правни и практически гаранции за основните права и върховенството на закона като предпоставка за гражданско участие.

В рамките на дейността препоръките за подобряване на средата за гражданско участие в политиката по управление на отпадъците, са систематизирани в следните групи, както следва:

1. Препоръки, насочени към цялостно подобряване на средата за гражданско участие;
2. Препоръки за изграждане на устойчив капацитет на гражданския сектор и администрацията относно формиране, прилагане и наблюдение на политиките по управление на отпадъците;
3. Препоръки за изграждане на успешни комуникационни

умения и модели за работа на гражданския сектор и общинската администрация с обществеността.

1. Препоръки, насочени към цялостно подобряване на средата за гражданско участие

1.1. Препоръчва се сключването на споразумения за сътрудничество между неправителствените организации и местните власти

Споразуменията на местно ниво отразяват постигнатото съгласие между представителите на третия сектор и местната власт относно въпросите от взаимен интерес и възможните области на взаимна подкрепа и сътрудничество. Ползите от сключването на такива споразумения са несъмнени и могат да бъдат както повече възможности и ползи за местната общност, подпомагане на целите и каузите на организациите, подобряване на партньорството чрез тясно сътрудничество с местната власт, така и по-добро и ефективно използване на външното финансиране, включване на местните групи в по-добро общностно планиране и др.

1.2. Създаденият Консултативен съвет по управление на отпадъците в Община Видин да се превърне в устойчива структура, която заседава регулярно и при необходимост от обсъждане и решаване на конкретни проблеми.

Създаденият по проект „Повишаване на гражданското участие в местните политики по управление на отпадъците“ Консултативен съвет включва представители на всички идентифицирани заинтересовани страни на местно ниво – представители на местната власт, на централната администрация, на доставчиците на услугите, свързани с управление на отпадъците, на браншови организации, екологични неправителствени организации, адвокатска колегия, медии. Видно от протоколите от заседанията на Консултативния съвет по време на срещите са обсъждани редица проблеми, отправяни са препоръки и са предлагани решения, голяма част от които са реализирани или предстои да бъдат реализирани. Позитивите от подобна структура са несъмнени и постоянното ѝ функциониране ще допринесе както за подобряване средата за активно гражданство, така и за повишаване качеството на публичната услуга по управление на отпадъците.

1.3. Създаване на работна група с гражданско участие при формирането на политиката по управление на отпадъците на местно ниво

Работната група дава възможност за активно участие на гражданите при определяне на приоритетите в развитието на местната общност с конкретен фокус върху управлението на

отпадъците. По този начин гражданите могат да участват както в процесите на формиране на публичната политика по управление на отпадъците, така и при наблюдение и контрол над изпълнението на й, както и при вземане на решения за разходване на публично финансиране за решаване на проблема с отпадъците.

1.4. Създаване на специализирано звено за връзки със структурите на гражданското общество

Звеното се създава към общинската администрация, за да подпомага взаимодействието между неправителствения сектор и местната власт и да представлява общината в процеса на сътрудничество и съвместни инициативи с третия сектор. Съдейства за подобряване на комуникацията между гражданския сектор и местната власт, като по този начин се изграждат отношения на доверие и партньорство между двете страни. Звеното следва да разполага с актуална информация за състоянието на гражданския сектор на местно ниво, за действащите финансиращи програми, за различни инициативи и възможности за включване.

1.5. Създаване на специализиран офис/бюро за съветване на гражданите

Целта е да се предоставят безплатни, конфиденциални, безпристрастни и независими съвети на граждани, отнасящи се до

всички аспекти на техния живот. Бюрото получава подкрепа от местните власти, местния бизнес, донорски организации или дарения на граждани. Експертната помощ се предоставя от служители на администрацията, специалисти в различни области, подпомагани от доброволци.

1.6. Подкрепа за доброволчеството в местната общност

Тази подкрепа може да се изразява във възможност за предоставяне на финансова помощ на неправителствени организации и доброволчески организации, граждански групи за действие, както и чрез сключване на споразумения между тези организации и местните власти относно правата, ролите и очакванията, породени в техните взаимоотношения. Гражданското наблюдение, проведено по проект „Повишаване на гражданското участие в местните политики по управление на отпадъците“ е реализирано от екип от доброволци, които безвъзмездно извършват наблюдение над качеството на публичната услуга по управление на отпадъците в Община Видин. Резултатите от гражданското наблюдение показват желание и мотивация у активната част на обществото да бъдат въввлечени в процесите на вземане на решения и формиране на политики. За цялостното провеждане на гражданското наблюдение обаче е необходима макар и минимална подкрепа за организационни, коорди-

национни и административни цели. Осигуряването на подобна подкрепа би допринесло за подобряване на средата за гражданско участие.

2. Препоръки за изграждане на устойчив капацитет на гражданския сектор и администрацията относно формиране, прилагане и наблюдение на политиките по управление на отпадъците

2.1. Да се повиши образованието и информираността както на гражданите, така и на администрацията за начина на функциониране на гражданското общество и практическите форми на гражданско участие.

Резултатите от реализираното гражданско наблюдение и формулярите за обратна връзка, както и от проведеното първоначално проучване показват, че гражданите не познават нормативната уредба, касаеща участието им в процесите на взимане на решения, както и основните принципи на гражданското участие. За преодоляване на този проблем се препоръчва текущото провеждане на информационни срещи, разпространение на прессъобщения в средствата за масова информация, организирани и провеждане на открити уроци и др.п. в учебните заведения, активно използване на социалните медии – facebook и др.

От друга страна, необходимо е да се променят и нагласите на администрацията относно значимостта на процеса по въвличане на гражданите, така че тяхното включване да не е само формално спазване на процедурата.

2.2. Регулярно да се провеждат обучителни и други форми за квалификация и повишаване капацитета на администрацията относно нормативната уредба, даваща право на гражданите за пряко участие във формирането, изпълнението и наблюдението на публични политики, в т.ч. политиката по управление на отпадъците.

Това е продиктувано от необходимостта публичната администрация да е запозната в детайли с нормативните разпоредби и да стимулира гражданското участие, да подпомага въвличането на гражданите в процеса на взимане на решения и формиране на политики. Препоръчително е служителите на администрацията периодично да преминават през обучения, по време на които да им се предоставя достатъчно информация за важността на гражданското участие в управлението и за различните механизми за реално въвличане на гражданите в процесите на формиране, прилагане и наблюдение на публични политики.

2.3. Регулярно да се провеждат обучителни и други форми за квалификация и повишаване капацитета на гражданските организации относно нормативната уредба, даваща право на гражданите за пряко участие във формирането, изпълнението и наблюдението на публични политики, в т.ч. политиката по управление на отпадъците.

На база на проведеното проучване по проект „Повишаване на гражданското участие в местните политики по управление на отпадъците“, анализ на наличната информация от обратна връзка и проведени граждански наблюдения се стигна до извода, че болшинството от гражданите не са запознати с правата си и наличните възможности за пряко участие в процеса на взимане на решения и създаване на политики. Това налага необходимостта периодично да се провеждат обучителни форуми, на които да се запознават участващите граждански организации с актуалната нормативна уредба, да се разискват конкретни казуси и практически случаи. Необходимо е да се повиши капацитета както на публичната администрация, така и на третия сектор по отношение на възможностите за въвличането му в прякото управление. От ключово значение е осъзнаването на съществената роля на гражданите в двустранния

процес и превръщането им в активен участник, който реално, а не формално изпълнява функцията си на коректив на администрацията.

3. Препоръки за изграждане на успешни комуникационни умения и модели за работа на гражданския сектор и общинската администрация с обществеността

3.1. Да се разработи цялостна комуникационна стратегия, в която има специален раздел, посветен на управлението на отпадъците, чрез която да се подобри комуникацията между местната администрация и гражданите

Разработването на комуникационен документ, даващ възможност на гражданите да разбират и преценяват важността на проблемите и на решенията, които предстои да бъдат взети, както и възможните форми на пряко участие на гражданите в този процес със специален фокус върху управлението на отпадъците.

3.2 Периодично да се провеждат обучения за изграждане на успешни комуникационни умения и модели за работа

Подобни обучения могат да бъдат насочени както към представителите на администрацията, така и към гражданския сектор. В идеалния случай, обученията могат да са със съвместното

участие на двете страни. Обученията следва да включват съвременни и утвърдени форми за представяне и обмен на информация, неформални подходи с цел изграждане на екипност, устойчиво партньорство и добиване на ефективни комуникационни умения.

3.3. Да се гарантира прозрачността, откритостта и спазването на етични норми в публичната политика по управление на отпадъците и осигуряване на наблюдение и контрол над изпълнението.

За изпълнението на тази препоръка е необходимо гражданското участие да бъде гарантирано чрез прозрачни и открити средства, а където е необходимо, чрез залагането им в приложимата нормативна уредба. За тази цел трябва да се осигурят реални възможности за фактическото включване на гражданите в различните етапи от процеса на взимане на решения, а не формално изпълнение на заложените изисквания. Във всеки един от етапите на взимане на решения трябва да се създадат нормативни условия и мотивация за включване, за взаимодействие между местната администрация и гражданите и за реален резултат от него. За да се гарантира активното гражданско участие, е необходимо гражданите да виждат реален резултат от включването си.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

---

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.009-0167-C01 "Повишаване на гражданското участие в местните политики по управление на отпадъците", съ-финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.009 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Гражданското участие трябва да се възприема от всички участници в процеса на вземане на решения, като предпоставка за по-ефективни действия и възможност за реално влияние, а не само като формално изпълнение на процедурата.

Формирането и прилагането на политики и законодателство е един от най-важните критерии за степента на демократичност и ефективно осъществяване на публичната власт. Поради това на местно ниво е необходимо да се предприемат редица действия с цел гарантиране и използване на възможностите на гражданското общество в процеса на взимане на решения. Пълноценното включване на обществеността в този процес се гарантира чрез различни форми: предоставяне на достъп до информация, осигуряване на по-добра осведоменост относно публичните политики, реално включване на гражданите при провеждане на обществени консултации и обсъждания на теми от значим обществен интерес, сключване на споразумения за партньорство и др. Прякото участие на гражданите в процеса на взимане на решения и правене на политики е принос към демократичното и качествено местно самоуправление.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ВОДЕЩА ОРГАНИЗАЦИЯ:
СДРУЖЕНИЕ “БЪЛГАРИЯ В ЕВРОПА”
гр. Видин, ул. Цар Симеон Велики № 1
e-mail: bgeu@mail.bg

ПАРТНЬОР:
СДРУЖЕНИЕ ЗА РЕГИОНАЛНА ИНИЦИАТИВА
гр. София, ул. Христо Белчев № 8, ет. 5, офис 4
e-mail: sri@mail.bg

Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз чрез Оперативна програма „Добро управление“ по процедура BG05SFOP001-2.009 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на партньорите и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

www.eufunds.bg

Проект № BG05SFOP001-2.009-0167-C01 "Повишаване на гражданското участие в местните политики по управление на отпадъците", съ-финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.009 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“